Ազգ
Azg armenian daily
22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 2003 ՇԱԲԱԹ 215(2900)

Ներկայացուցիչների պալատն ընդունեց Հայաստանին նորմալ առեւտրային ռեժիմ տրամադրելու բանաձեւ

ԵՐԵՎԱՆ, 21 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի Ներկայացուցիչների պալատն այսօր առանց քվեարկության ընդունեց HR.352 բանաձեւը, որին կցված էր ԱՄՆ-ի կողմից Հայաստանին մշտական նորմալ առեւտրային ռեժիմ տրամադրելու մասին օրենսդրությունը (HR.528):

Քննարկումների ժամանակ ելույթ են ունեցել հայկական հարցերով կոնգրեսական խմբի համանախագահներ Ֆրենկ Փալոնն ու Ջո Նոլենբերգը, մի շարք այլ կոնգրեսականներ, որոնք, մասնավորապես, անդրադարձել են Հայաստանում առկա տնտեսական նվաճումների, նաեւ միգրացիայի բնագավառում հաստատված ազատական ռեժիմի պայմաններում Ջեքսոն-Վենիկի ուղղման դադարեցման անհրաժեշտության հարցին:

Առաջիկայում օրենսդրությունը ներկայացվելու է նաեւ ԱՄՆ-ի Կոնգրեսի Սենատի քննարկմանն ու ընդունմանը:

Վրացական խաղաղ արշավանք, որ կարող է ավարտվել արյունահեղությամբ

ԱՄՆ-ը հիասթափված է Շեւարդնաձեից, Աբաշիձեն սպառնում է փակել Աջարիայի եւ Վրաստանի սահմանը, Սաակաշվիլին փորձում է տապալել Շեւարդնաձեի վարչակարգը

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Թբիլիսի

Երեկ ծանր օր էր Վրաստանի համար: Մինչ նախագահ Շեւարդնաձեի եւ Աջարիայի առաջնորդ Աբաշիձեի մի քանի հազար կողմնակիցները շարունակում էին հանրահավաքը խորհրդարանի շենքի առաջ, երեկոյան Արեւմտյան Վրաստանի տարբեր շրջաններից Թբիլիսի էին ժամանում ընդդիմության առաջնորդ Միխայիլ Սաակաշվիլու հազարավոր կողմնակիցները: Լուրջ վտանգ կա, որ բախումներ տեղի կունենան կառավարամետ եւ ընդդիմադիր ցուցարարների միջեւ:

PHOTOLURE

Երբ ԱՄՆ-ը երեկ հերթական անգամ դատապարտեց նոյեմբերի 2-ին Վրաստանում տեղի ունեցած խորհրդարանական ընտրությունները, Թբիլիսիում երեկոյան խոսակցություններ տարածվեցին նախագահ Շեւարդնաձեի հնարավոր հրաժարականի մասին:

«Այս պահին կարող եմ ասել, որ մենք (ԱՄՆ) խորապես հիասթափված ենք ընտրությունների արդյունքներից եւ Վրաստանի ղեկավարությունից», ասվում է ԱՄՆ պետքարտուղարության փոխխոսնակ Ադամ Էրելիի հայտարարությունում:

Տես ➧ էջ 2

ԱՀԱԲԵԿՉՈՒԹՅՈՒՆ

Թուրքիան ցնցվեց Ստամբուլի վերջին պայթյուններից

Դրանք հիշեցնում են սինագոգների մոտ կատարված պայթյունները

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Ստամբուլը ցնցվեց հերթական պայթյուններից: Ցնցված է նաեւ ողջ Թուրքիան: Տեղական ժամանակով 11:00-ին Լեւենթ թաղամասում տեղի ունեցած պայթյունից անգլիակենտրոն HSBC բանկի գլխավոր վարչության շենքի 12 հարկերից առաջին 6-ը գլխովին ավերվեց: Հիմնական տուժողները, որոնց մեջ կան 10 սպանվածներ, անցորդներ են: Դրան 10 րոպե անց հետեւեց Բեյօղլուի պայթյունը: 16 մարդ սպանվեց նաեւ այս թաղամասում գտնվող Մեծ Բրիտանիայի գլխավոր հյուպատոսարանի մոտ, այդ թվում գլխավոր հյուպատոս Ռոջեր Շորթը: Թեեւ այստեղ հյուպատոսի հետ սպանվել են նաեւ մեկ-երկու անգլիացիներ, այնուամենայնիվ, տուժածների ճնշող մեծամասնությունն անցորդներ են, այսինքն՝ մահմեդական թուրքեր:

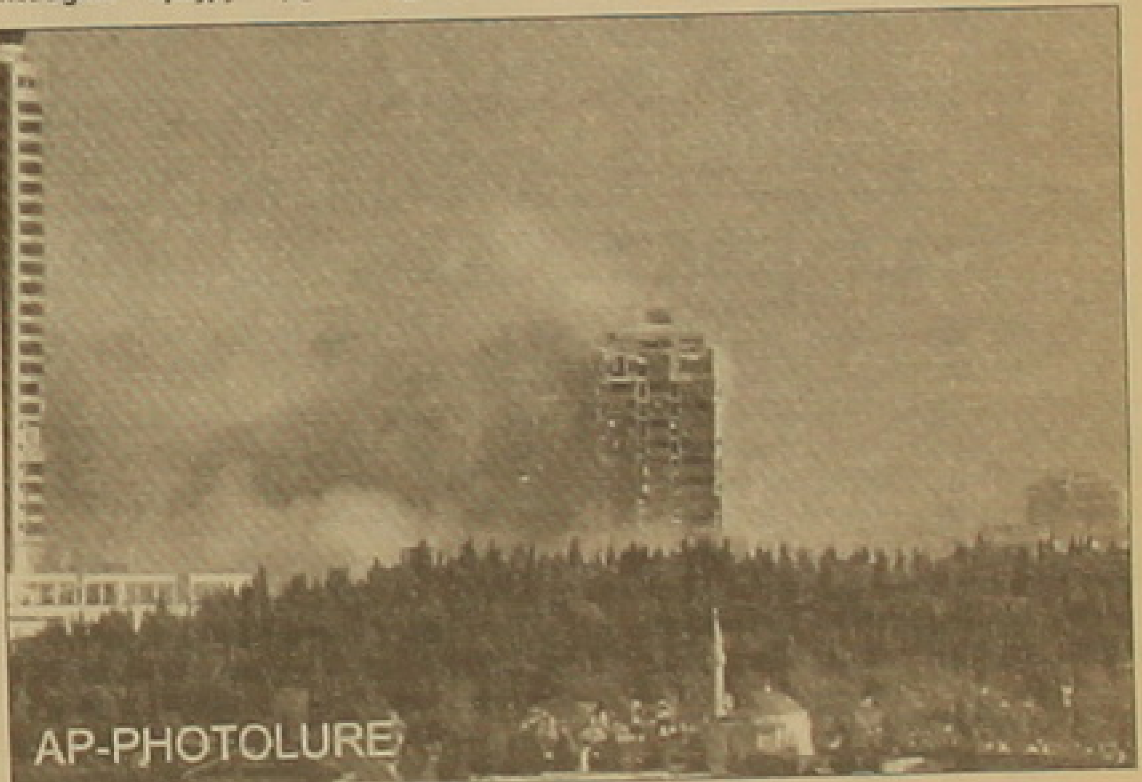
AP-PHOTOLURE

Թուրքական մամուլը, զուգահեռներ անցկացնելով երկու սինագոգների մոտ կատարված ահաբեկչության եւ վերոհիշյալ պայթյունների միջեւ, ընդգծում է դրանց նմանությունները: Հիրավի, երկու դեպքում էլ պայթյունները կատարվել են գրեթե միաժամանակ, ահաբեկչության համար նմանապես բեռնատարներ են օգտագործվել, ահաբեկչությունները իրագործվել են մահապարտների միջոցով, բարդությամբ նման են եղել նաեւ օգտագործված պայթուցիկները:

Տես ➧ էջ 8

Կոնգրեսը քվեարկեց հակասիրիական պատժամիջոցների օգտին

ԱՄՆ կոնգրեսի ստորին պալատը քվեարկել է Սիրիայի դեմ ուղղված պատժամիջոցների փաթեթի ընդունման օգտին: Ներկայացուցիչների պալատի 408 անդամներ քվեարկել են Սենատում ուղղման ենթարկված նախագծի օգտին, 8-ը՝ դրա դեմ, հաղորդում է Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը:

ԱՄՆ-ը խոստովանում է, որ Սիրիան ահաբեկչության դեմ մղվող պայքարում մի շարք միջոցներ է ձեռնարկել, սակայն, Կոնգրեսի կարծիքով, դրանք անբավարար են: Ինչպես նշվում է ընդունված փաստաթղթում, Սիրիան շարունակում է իր տարածքում պահել «Համաս», «Իսլամական ջիհադ» ահաբեկչական խմբավորումների գրոհայիններին: ԱՄՆ-ը մտադիր է Դամասկոսից պահանջել, որ նա անհապաղ դադարեցնի ահաբեկիչներին ցույց տրվող օգնությունը, ինչպես նաեւ զորքերը դուրս բերի Լիբանանից եւ դադարեցնի քիմիական ու կենսաբանական զենքի եւ բալիստիկ հրթիռների մշակումը: Բացի դրանից, Սիրիան պետք է Իրաքի սահմանը փակի գրոհայինների անցումը եւ զենքի մատակարարումները կասեցնելու համար:

Եթե Սիրիան չկատարի այդ պայմանները, ապա ԱՄՆ նախագահը Դամասկոսի դեմ կձեռնարկի փաթեթում նախատեսված 2 պատժամիջոցներից որեւէ մեկը: Վաշինգտոնը կարող է արգելել ամերիկյան ապրանքների արտահանումը Սիրիա: Արգելել ամերիկյան ձեռնարկությունների գործակցությունը սիրիականների հետ, սահմանափակել ԱՄՆ տարածքում սիրիական ավիաընկերությունների օդանավերի թռիչքները, ամերիկյան բանկերում սառեցնել Սիրիայի քաղաքացիների հաշիվները: Հնարավոր են համարվում նաեւ ԱՄՆ-ում սիրիացի դիվանագետների գործունեության սահմանափակումը եւ երկու երկրների դիվանագիտական շփումների կրճատումը:

Պայթյուններ Բաղդադի երկու հյուրանոցների մոտ

Երեկ առավոտյան երկու պայթյուն է որոտացել Բաղդադի «Շերաթոն» եւ «Պալեստինա» հյուրանոցների մոտերքում: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ այդ երկու հյուրանոցներում ապրում են մեծ թվով օտարերկրացի լրագրողներ եւ ամերիկյան ընկերությունների աշխատակիցներ:

Իրաքի ոստիկանությունը եւ ամերիկացի զինվորները միջադեպի վայրից ոչ հեռու հայտնաբերել են հրթիռակայանք, որը քողարկված էր էշին լծված սայլում: Անհայտ անձինք հասցրել էին այդ կայանքից արձակել երեք հրթիռ, հինգ այլ հրթիռներ մնացել էին տեղում:

ՄԱԿ-ն ԱՄՆ-ին հանձնեց իրաքյան ամբողջ նավթը

ՄԱԿ-ը վերջնականապես փակել է «Նավթ պարենի դիմաց» ծրագիրը, ըստ որի, Իրաքը պարենամթերք էր ստանում իր արդյունահանած նավթի դիմաց: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը հաղորդում է, որ իրաքյան նավթի վաճառքի բոլոր պայմանագրերը հանձնվել են Իրաքի ամերիկյան վարչակազմի վերահսկողությանը: ՄԱԿ-ի բանկային հաշիվներում իրաքյան նավթի արտահանումից մնացած միջոցները պետք է փոխանցվեն Իրաքի զարգացման հիմնադրամին, որի կառավարիչներն են ԱՄՆ-ն եւ Մեծ Բրիտանիան: Ապագա գործարքներից ստացվելիք եկամուտները եւս կմտցվեն այդ հիմնադրամ:

Իրաքի օկուպացիոն իշխանությունները հայտարարել են, որ պարենի մատակարարումները եւ մարդասիրական այլ կարգի օգնության հատկացումը կշարունակվեն առնվազն մինչեւ 2004 թ. հունիս, երբ ԱՄՆ ծրագրում է կազմավորել Իրաքի լիազոր կառավարություն, որն իր վերահսկողության տակ կառնի նավթի արտահանումը:

ԲՆԱՊԱՀՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կոալիցիայի դերձանքն ու թշվառությունը

Այս մի կոալիցիան ամբողջությամբ կանաչ է

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

1986 թ. Երեւանի կանաչ տարածքները կազմել են 4815 հա, այն ժամանակ մեկ շնչին ընկնող կանաչի բաժինը 43,8 քառ. մետր էր, այսինքն, ցուցանիշը գրեթե համապատասխանում էր Համաշխարհային առողջապահական կազմակերպության էկոլոգիական նորմատիվներին: Տարեց երեւանցիները քաղաքի մասին պատմելիս անպայման հիշատակում են մինչեւ ռելսի գործարան ձգվող Քանաքեռի անտառային, Նորքի սաղարթախիտ այգիները, պարտեզներով ու պտղատու ծառերով շրջապատված բակերն ու տնամերձերը: Երեւանի կլիման այնպիսին է, որ բացառում է բնական ծառածածկույթի առատությունը: Ինչ որ հնարավոր էր ստեղծել, ստեղծվել էր մարդու ձեռքով:

Խավարի տարիների եւ դրանց հաջորդած կառուցապատման մոլուցքի մեջ կարճ ժամանակում կանաչազերծվեց Երեւանը, ամենը, ինչ ստեղծվել էր տասնամյակների ընթացքում: Հայկական բուսաբանական ընկերության նախագահ Գոհար Օգանեզովայի վկայությամբ, այժմ Երեւանի կանաչ տարածքը կազմում է 500 քառ. մետր յուրաքանչյուր բնակչի հասնող 4,6 քմ չափաբաժնով, այսինքն՝ անհրաժեշտից տասն անգամ պակաս: Խոտածածկույթի ոչնչացումը նշանակում է նաեւ հողի դեգրադացիա: Էկոլոգները համոզված են, որ ոչնչացված բույսի ցավի զգացողությունը իբրեւ բացասական ազդակ ու ագրեսիվ հակազդեցություն անտես թելերով հաղորդվում է շրջապատին, մարդկանց ու կենդանիներին: Թթվածնի պակասը, ուլտրամանուշակագույն ճառագայթների ակտիվացած ազդեցությունն անկանխատեսելի նվազեցնում են մարդկանց կենսունակությունը:

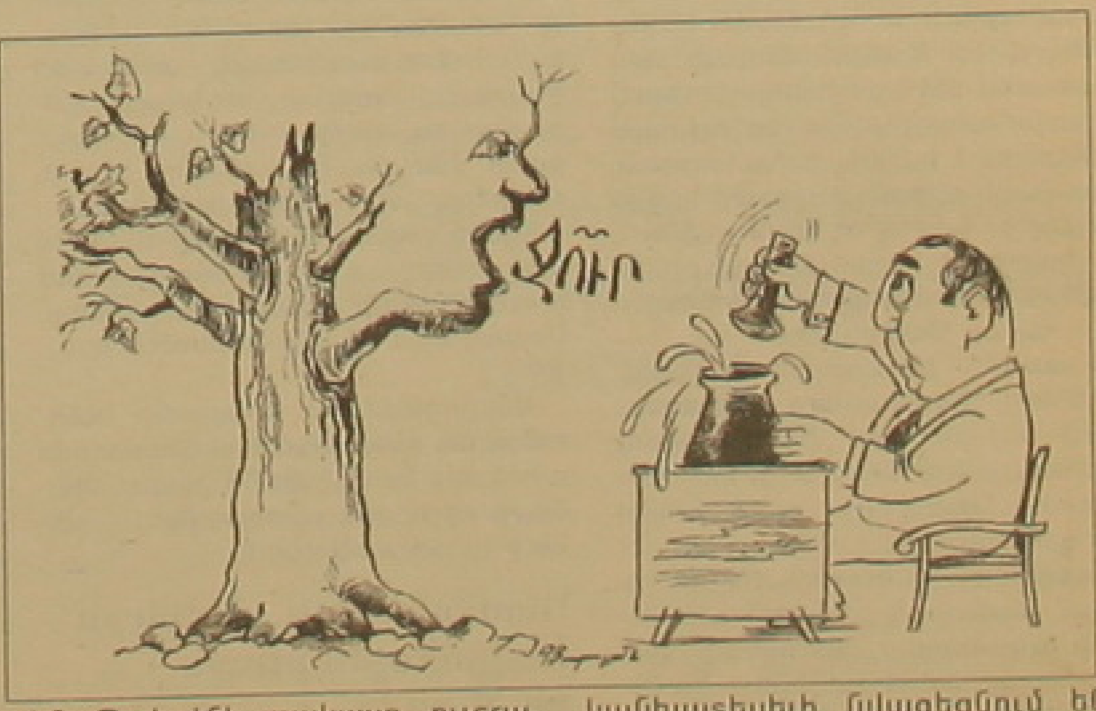

Տես ➧ էջ 3

Կուսակցական վերադասավորումների նոր խճանկար վերագրանցումներից հետո

«Վհուկների որս». Ամ ճեպազրույցների ժամանակ ընդդիմադիր դաշտի պատգամավոր Ալեքսան Կարապետյանն այսօրինակ որակում տվեց արդարադատության նախարարությունում Սոցիալ-դեմոկրատ հնչակյան կուսակցության վերագրանցման մերժմանը: Նրա գնահատմամբ, ընտրությունների ժամանակ Արտաշես Գեղամյանին ու «Արդարություն» դաշինքին պաշտպանելը ճակատագրական դարձավ հնչակյանների համար, ովքեր 100-ամյա պատմությամբ կենսագրություն ունեն: Այս առթիվ մեր հարցմանն ի պատասխան ՀՀ արդարադատության նախարարի մամուլի քարտուղար Արա Սաղաթելյանը պատասխանեց. «Կուսակցության նախագահ Ջորջ Հակոբյանն անձամբ ստացել է մերժման հիմնավորման 4 էջանոց տեքստը: Եթե համառոտ ասեմ, 9 հիմնական կետերով, կուսակցության ներկայացրած փաստաթղթերը հակասում են գործող օրենսդրությանը: Եվս 5 կետերում իրարամերժ, ոչ հստակ ձեւակերպումներ կան: Իսկ որ կուսակցությունը հին կուսակցություն է, այդ հրողությունն իրավական կատեգորիա չէ: Միակ նախապայմանը փաստաթղթերի փաթեթի համապատասխանությունն է գործող օրենսդրությանը: Սա վերաբերում է առանց խտրության յուրաքանչյուր կուսակցության»:

Իրավաբանական անձանց գրանցման ՀՀ օրենքի համաձայն, Սոցիալ-դեմոկրատ հնչակյան կուսակցությունը մերժումը կարող է վիճարկել դատական կարգով: Սակայն առայժմ այդպիսի նախաձեռնություն չի ցուցաբերվել:

Կուսակցությունների մասին ՀՀ նոր օրենքը գործողության մեջ մտնելուց հետո (2002 թ. նոյեմբերի 15-ից) արդեն իսկ որոշակի վերադասավորումներ է արել կուսակցական հանրության կառուցվածքում: Նոյեմբերի 17-ի օրվա վերջի դրությամբ վերագրանցման 59 հայտ է ստացվել:

Երկու կուսակցություններ՝ «21-րդ դարը» եւ Հայաստանի հայ հեղափոխական դաշնակցությունը լուծարման գործընթացում են: Հայաստանի նորացված կոմկուսը, Հայաստանի ինտելեկտուալների կուսակցությունը եւ Հայաստանի կոմունիստների միությունը միաձուլվել են եւ ստեղծել Հայաստանի միավորված կոմունիստական կուսակցությունը: «Մտավորական Հայաստանը» միացել է «Ժողովրդավարական հայրենիք» կուսակցությանը:

Ըստ գործող օրենսդրության, վերագրանցումը կշարունակվի մինչեւ դեկտեմբերի 17-ը:

2003 թ. նոյեմբերի 1-ի տվյալներով, Հայաստանում դեռ հաշվվում էր 116 կուսակցություն: Այս պահին Հայաստանում գործելու իրավունք ունեն միայն վերագրանցված 21 կուսակցություններ: Դեռ մինչեւ դեկտեմբերի 17-ը ժամանակ կա, եւ կուսակցական խճապատկերի հնարավոր երանգափոխումներն առջեւում են...

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Շաբաթվա օպերատիվ տվյալների ամփոփում

Շմոլ գազից թունավորում

Գյումրու Անտառային 5-րդ թաղամասի մի տնակից շմոլ գազի թունավորումից Ավստրիական հիվանդանոց է տեղափոխվել 1986 թ. ծնված Ժաննա Պապիկյանը, պատճառը օդատար խողովակների անսարքությունն էր: Հիվանդը գտնվում է բժիշկների հսկողության տակ, վիճակն այժմ բավարար է:

Էլեկտրաքարշի հարվածից մահացավ մեկ քաղաքացի

Նոյեմբերի 17-ին երկաթգծի Երեւան կայարանի ոստիկանության գծային բաժնից հաղորդում է ստացվել, որ նույն օրը բենզալիցքավորման կայանի մոտ էլեկտրաքարշը հարվածել է անհայտ տղամարդու: Դեպքի վայր մեկնած օպերատիվ խումբը պարզել է, որ Երեւան-Նորագավիթ գծահատվածի երկրորդ պիկետում Հայաստանի երկաթուղու Երեւանի լոկոմոտիվային դեպոյի մեքենավար, 1945 թ. ծնված Կ. Հովսեփյանն իր վարած էլեկտրաքարշով հարվածել է Կ. Մարգարյանին, որը տեղում մահացել է: Դեպքի հանգամանքները պարզվում են, քննությունը վարում է դատախազությունը:

Պարզվել է դիակի ինքնությունը

Նոյեմբերի 19-ին Իջեւանի Մայիսի 28-ի փողոցում հայտնաբերվել է 1966 թ. ծնված Թ. Սարգսյանի դիակը՝ ձախ ազդրոսկրի փակ կոտրվածքով, գլխի վնասվածքով եւ մարմնի տարբեր մասերի քերծվածքներով: Ոստիկանության Իջեւանի բաժանմունքի աշխատակիցների հետախուզական միջոցառումներով պարզվել է, որ Հաղարծին-Դիլիջան ճանապարհի 4-րդ կմ-ին Թ. Սարգսյանին վրաերթի է ենթարկել 1971 թ. ծնված Ա. Պողոսյանը՝ վարելով անձնական օգտագործման ՎԱԶ 21213 մակնիշի ավտոմեքենան: Ա. Պողոսյանը ձերբակալված է, քննությունը վարում է դատախազությունը:

Ինքնասպանության փորձը չի հաջողվել

Նոյեմբերի 11-ին ոստիկանության Մաշտոցի բաժին հաղորդում է ստացվել, որ ոտքի կոտրվածքով եւ գանգուղեղի վնասվածքով հիվանդանոց է տեղափոխվել 1968 թ. ծնված Ս. Ս.-ն: Նոյեմբերի 19-ին վերջինս ոստիկաններին հայտնել է, որ նոյեմբերի 11-ին գտնվելով ոչ սթափ վիճակում, ինքնասպանություն գործելու նպատակով ցած է նետվել Կիեւյան կամրջից: Նախաքննության նյութերն ուղարկվել են դատախազություն:

Շաբաթվա ընթացքում հանրապետությունում ձերբակալվել են ՀՀ քր.օր.-ի տարբեր հոդվածների հատկանիշներով հետախուզման մեջ գտնվող 38 անձ:

Էլեկտրահարում

Գյումրու Ռեպինի փողոցում գտնվող թիվ 325 էլ. ենթակայանում վերանորոգման աշխատանքներ կատարելիս չպարզված հանգամանքներում էլեկտրահարվել է եւ դասակի 2-րդ եւ 3-րդ աստիճանի այրվածքներ ստանալով, շոկային վիճակում հիվանդանոց է տեղափոխվել, Գյումրու բնակիչ, 1944 թվի ծնված Անդրանիկ Գեւորգյանը: Բժիշկները հիվանդի վիճակը գնահատում են բավարար:

Լրաքաղը
ՄԱՐԻՆԵՏԱ ՄԱԿԱՐՅԱՆԻ

Վրացական խաղաղ արշավանք...

Սկիզբը էջ 1

Նախօրեին Թբիլիսիում Ռուսաստանի դեսպան Վլ. Չխիկվիշվիլին մտահոգություն էր հայտնել Վրաստանի ներքաղաքական զարգացումների մասին, նշելով, որ Ռուսաստանը չի միջամտի երկրի ներքին գործերին:

Երեկ կեսօրին ուշացրած հայտարարություն արեց Վրաստանի անվտանգության խորհրդի քարտուղար Թեդո Ջափարիձեն, որը վերջին երեք շաբաթներին գրեթե չէր երեւում հեռուստաէկրանին:

«Վրաստանի նախագահի իմիջը վտանգի տակ է: Վրաստանի եւ մեզ բարեկամ պետությունների հատուկ ծառայություններից ստացվում է տեղեկատվություն, որ Վրաստանն արյունահեղության իրական վտանգի տակ է: Եթե որեւէ մեկն ապակայունության եւ արյունահեղության օգնությամբ ցանկանում է հասնել իշխանության, ապա նման դիմակայությունը կձգվի տարիներ եւ թող ոչ ոք հույս չունենա, թե կարող է արյունահեղությամբ նվաճած իշխանությունը պահպանել», ասաց Ջափարիձեն:

Վրաստանի իրավապահ ծառայությունների ղեկավարները բացահայտ նշում են, որ եթե Սաակաշվիլու կողմնակիցները փորձեն գրոհել նախագահի նստավայրը, ապա նրանց դեմ գործադրվելու է ուժ:

Սաակաշվիլին նշում է, թե մայրաքաղաք ժամանած իր կողմնակիցները եւ «կաշառված ընտրողները խաղաղ քայլարշավով շարժվելու են Շեւարդնաձեի նստավայրը եւ այնտեղից դուրս շպրտելու դիկտատորին»:

Վրաստանի անվտանգության խորհրդի քարտուղար Թ. Ջափարիձեն երեկ նաեւ հայտարարեց, թե էդ. Շեւարդնաձեն «տեղեկատվական վակուումի մեջ է» իր իսկ շրջապատի որոշ մարդկանց մեղքով:

«Ուզում եմ դիմել ԱՄՆ-ին, Ռուսաստանին, մյուս պետություններին: Ստեղծված իրավիճակում ձեր դիրքորոշումը կարող է լինել վճռական», ասաց Ջափարիձեն:

Մինչ ուշ երեկո Թբիլիսի էին ժամանում Սաակաշվիլու հազարավոր կողմնակիցներ (ավտոմեքենաների շարասյունը ձգվում էր մի քանի կիլոմետր), իսկ իշխանական ուժերը հանրահավաքն էին շարունակում խորհրդարանի շենքի դիմաց, հայտարարությամբ հանդես եկավ Աջարիայի առաջնորդը: Աբաշիձեն վրացական հեռուստատեսային ալիքներով Բաթումից սպառնաց, որ կփակի ինքնավար հանրապետության եւ Վրաստանի վարչական սահմանը, եթե իրավիճակն էլ ավելի վատթարանա:

Այսօր, շաբաթ օրը, ժամը 16.00-ին նախատեսվում է Վրաստանի նոր խորհրդարանի անդրանիկ նիստը: Սպասվում է էդ. Շեւարդնաձեի ելույթը:

Ավելացնենք, որ Վրաստանի Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի որոշմամբ Ջավախքի 68 ընտրատեղամասերից 12-ում անցկացվելու է քվեների վերահաշվարկում:

Սաակաշվիլի. «Թավշյա հեղափոխությունն սկսվում է»

Ուշ երեկոյան «Միացյալ ազգային շարժում» կուսակցության առաջնորդ Մ. Սաակաշվիլին մամլո ասուլիսում հայտարարեց, որ Վրաստանում սկսվում է «թավշյա հեղափոխությունը»: Նա ասաց, որ շաբաթ եւ կիրակի օրերին վճռվում է վրաց ժողովրդի, Վրաստանի քաղաքացիների ճակատագիրը՝ Վրաստանը կամ պետք է լինի ազատ, ժողովրդավարական երկիր, կամ պետք է շարունակի ստրկության մեջ մնալ Շեւարդնաձեի եւ Աբաշիձեի դեսպոտական, հանցագործ վարչակարգի կողմից:

Սաակաշվիլին, դիմելով իշխանություններին, ովքեր իր կուսակցությունից եւ ժողովրդից խլել են «Սաակաշվիլի-ազգային շարժում» դաշինքի քվեները, կոչ արեց մեկ անգամ եւս խորհել: «Դուք կարող եք իշխանությունը տալ ժողովրդին կամ արյուն թափել», ասաց Սաակաշվիլին, հավելելով, որ երկրորդ ընտրության դեպքում արժանանալու եք վրաց ժողովրդի, Վրաստանի քաղաքացիների, ներկա եւ ապագա սերունդների անեծքին:

Թբիլիսիի Ռուսթավելու փողոցը, Շեւարդնաձեի նստավայրը, Ռուսաստանի դեսպանատունը վերցվել են ուժեղ վերահսկողության տակ: «Թավիսուփլեբա» հրապարակում սկսել է ընդդիմության բազմահազարանոց ցույցը, իսկ նրանից մոտ 200-300 մետր հեռու՝ խորհրդարանի շենքի դիմաց շարունակվում է Շեւարդնաձեի եւ Աբաշիձեի կողմնակիցների բազմահազարանոց ցույցը: Իշխանական եւ ընդդիմադիր հանրահավաքները սահմանազատվում են «Իկարուս» տեսակի ավտոբուսներով, որոնք շարված են փողոցի մեջտեղում: Մի քանի հարյուր ոստիկաններ պահպանում են հասարակական կարգը:

Հնարավոր չէ տեղահանել վեհապանծ կաղնին

Կփրկվի՞ արդյոք Մելգոնյանը

Նիկոսիայից մեր հատուկ թղթակից **Ջորջ Տեր-Բարթողը** տեղեկացնում է, որ ՀԲԸՄ-ի կենտրոնական վարչությունը հավաստիացրել է Կիպրոսի հայազգի պատգամավոր Պետրոս Գալայճյանին, որ Մելգոնյան վարժարանը չի վաճառվելու: Ընդհակառակը՝ ՀԲԸՄ-ն, գիտակցելով կրթօջախի կարեւորությունը, մտածում է հայկական սփյուռքում բարձրացնել նրա դերը եւ արդիականացնել հարմարությունները:

Անցյալ շաբաթավերջին կենտրոնական վարչության հետ Փարիզում կայացած վճռորոշ հանդիպումից հետո Կիպրոս վերադառնալով՝ Գալայճյանը գոհունակություն հայտնեց տեսակցություններից եւ նշեց, որ ՀԲԸՄ-ն ըստ երեւույթին համոզվեց, որ Մելգոնյանը դեռ կարեւոր դեր կարող է խաղալ Կիպրոսում: Վարչության ղեկավարները տպավորվել էին լսելով, որ Մ. Նահանգների հեղինակավոր Հարվարդի համալսարանը որոշում էր ընդունել Կիպրոսում հիմնել հետազոտությունների մի կենտրոն: Հնարավոր է նաեւ, որ այլ միջազգային հաստատությունները նույն նպատակով կօգտագործեն Մելգոնյանի տարածքը: «Հայ ազգին ծառայելուց 77 տարի անց, հուսով եմ, Մելգոնյանը կարողանալու է պայծառ ապագա ունենալ՝ ճիշտ այնպես, ինչպես հիմնադիր բարերարներն էին կանխատեսել», ասաց Գալայճյանը՝ ավելացնելով, որ կիպրահայերը լավ են հիշում ողբացյալ Ալեք Մանուկյանի խոսքերը, թե վարժարանը մի օր դառնալու է կրթության ավելի կարեւոր մի օջախ, քան այժմ է: Իսկ ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի փոխանորդ Բենոն Սեւանը, որը Մելգոնյանի շրջանավարտ է, մի առիթով ասել էր, թե «հնարավոր չէ տեղահանել վեհապանծ կաղնին եւ մեկ ուրիշ վայրում տնկել»:

Բայց վարչության վերաբերմունքի վրա հավանաբար մեծ ազդեցություն էր թողել Մելգոնյանի աշխարհով մեկ սփռված սանուց միությունների արագ եւ վճռական արձագանքը վաճառքի վերաբերյալ տարածված շշուկներին: Տասնամյակներ շարունակ միայն իրենց անունով ներկա այդ միությունները գլոբալ ճնշման միասնական խմբավորում դարձան՝ շնորհիվ զանգվածային հաղորդակցության ժամանակակից միջոցների:

Պրն Գալայճյանն անցյալ հինգշաբթի հանդիպել է Կիպրոսի կրթության նախարար Փեֆիոս Գեորգիադեսի հետ: Հետագայում հանդիպումներ են սպասվում նաեւ ֆինանսների նախարար Մարկոս Կիպրիանուի եւ հանրապետության նախագահ Թասոս Պապադոպուլոսի հետ: Համաձայն երկրի ամենամեծ շրջանառություն ունեցող հունարեն «Ֆիլելեֆթերոս» («Լիբերալ») օրաթերթի տվյալների, Բենոն Սեւանը հավանաբար էական դեր է խաղացել ՀԲԸՄ կենտրոնական վարչության նոր դիրքորոշման մեջ: Ակնկալվում է, որ նա ՀԲԸՄ-ի կենտրոնական վարչության ներկայացուցչական մի խմբի հետ առաջիկա հունվարին այցելի Նիկոսիա՝ բարձրաստիճան անձանց հետ հանդիպելու:

Հ. Օ.

Հայկական մշակութային օրեր Բրեմենում

Գերմանիայի Բրեմեն քաղաքում այս օրերին անցկացվում են հայկական մշակութային օրեր: Միջոցառումը կազմակերպվել է Բրեմենի ավետարանական եկեղեցու խաղաղության համայնքի, Գերմանա-իսրայելական ընկերության, Բոխումի Հայ ակադեմիական միություն 1860, «Լույս» արվեստի սրահի եւ «Դոնաթ» հրատարակչության համատեղ ջանքերով: Հովանավորն է Բրեմենի սենատի նախկին նախագահ Հանս Քոշնիկը:

Միջոցառման սկիզբն ազդարարվեց նոյեմբերի 2-ին Բրեմենի խաղաղության համայնքի սրահում: Ողջույնի խոսքերով հանդես եկան քահանա դոկտ. Բերնդ Քլինգբայլը եւ Հելմութ Դոնաթը: Միջոցառումների շարքում ներառված են ցուցահանդեսներ, երաժշտական մաս, գրական ընթերցումներ, դասախոսություններ, զեկույցներ եւ այլն:

«Հաճելի էր տեսնել գերմանացի ժողովրդի ակտիվ մասնակցությունը հայկական մշակույթը ներկայացնելու գործում», տեղեկացնում է Գերմանիայում գործող «Հայկական տեղեկատվական եւ փաստագրական կենտրոնը» **«Ազգին»** հղած իր հաղորդագրությամբ: 1915 թ.-ի եղեռնի զոհերի հիշատակին Բրեմենի «Քորվերքշաք» երգչախմբի կատարմամբ հնչել է Խաչատուր Ավետիսյանի «Հայկական օրաթորիումը»: Ասմունքող Հորսթ Բրայթերը հանդիսատեսին է ներկայացրել Եղիշե Չարենցի եւ Պարույր Սեւակի բանաստեղծությունների ընտրանին գերմաներեն թարգմանությամբ: Թիլման Ռոթրմելը մեկնաբանել է իր «Հիշողություններ նվիրված Հայաստանին» խորագրով պատկերների ցուցահանդեսը:

Միջոցառումների շարքում առանձնակի տեղ էր հատկացված 1915 թ. Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված դասախոսություններին, որի բանախոսը դոկտ. Թեսա Հոֆմանն է եղել: Նա ունկնդիրներին միաժամանակ մեկնաբանել է այդ թեմայով ցուցադրվող «Բռնագաղթ, հալածանք եւ բնաջնջում» խորագրով լուսանկարները: Թեմայի շուրջ բանախոսել է նաեւ դոկտ. Ժիրայր Քոչարյանը «Հիշողություն եւ ցեղասպանության կանխարգելում» խորագրով:

Նա իր ելույթում շեշտադրել է հատկապես թուրք ոճրագործների անպատիժ մնալը եւ հաղթանակած պետությունների՝ այդ ոճրագործության նկատմամբ ցուցաբերած անտարբերությունը, ինչն էլ առիթ տվեց Հիտլերի անպատկառ հայտարարությանը. «...Ի վերջո ո՞վ է հիշում այսօր հայերի բնաջնջումը», որին եւ հաջորդեցին եվրոպայի հրեաների եւ մյուս ժողովուրդների ողջակիզումն ու բնաջնջումը:

Հաղորդագրության մեջ շեշտվում է, որ Հայոց ցեղասպանությանը նվիրված միջոցառումներին առաջին անգամ մասնակցում եւ մեծ հետաքրքրություն էին ցուցաբերում հրեական կազմակերպությունների ներկայացուցիչները: Հայկական մշակույթի օրերը ավարտվելու են նոյեմբերի 23-ին: Մինչ ավարտը նախատեսվում է ընթերցումներ Անդրեյ Բիտովի «Հայկական դասեր» գրքից եւ հանդիպում հեղինակի հետ: Հայկական մշակույթին նվիրված միջոցառումները կեզրափակվի Ատոմ Էգոյանի «Արարատ» ֆիլմի ցուցադրությամբ:

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԲ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010, Հանրապետութեան 47
Ֆաքս: 374-1-562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ /հեռ. 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ /հեռ. 529221
Լրագրողների սենեակ
/հեռ. 581841
Համակարգ. ծառայութիւն
/հեռ. 582483
Apple Macintosh
համակարգչային սարքաւորումը «Ազգ» թերթի

Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ, առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան, խստիւ արգելւում են, համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի:
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում

«AZG» DAILY NEWSPAPER
Editor-in-chief
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

«Սակագնի բարձրացումը նախ եւ առաջ մեզ ձեռնտու չէ»

Նշեց «Հայաստանի էլեկտրական ցանցերի» գլխավոր տնօրենը

Երեկ լրագրողների հետ հանդիպեց «Հայաստանի էլեկտրական ցանցեր» ընկերության գլխավոր տնօրեն Եվգենի Գլադունչիկը, որը պայմանավորված էր բաշխիչ էլեկտրացանցերի սեփականատեր ընկերության «Միդլենդ ռիսորսըզ հոլդինգի» Հայաստանում գործելու մեկամյա տարեդարձով: Բանախոսն առանց նախաբանի պատրաստակամություն հայտնեց պատասխանելու լրագրողների հարցերին:

Եվգենի Գլադունչիկը տեղեկացրեց, որ այս տարվա 9 ամիսների ընթացքում կորուստները նվազել են 12,3 տոկոսով: Կատարվել է շուրջ 10 մլն դոլարի ներդրում: Երբ ընկերությունն ընդունել էր համակարգը, այդ ժամանակ շուրջ 600 կաբելներ վնասված էին, բաշխիչ կայանները, տրանսֆորմատորներն անբավարար վիճակում էին: Այժմ շուրջ 300 կաբելային գծեր են նորոգվել, կարգի բերվել տրանսֆորմատորներն ու բաշխիչ ենթակայանները: Մի խոսքով, տնօրենի համոզմամբ, իրենք արդեն նոյեմբերի 1-ի դրությամբ պատրաստ են ձմռանը: Գլխավոր խնդիրը Երեւանն է, հատկապես նրա արվարձանները, որտեղ էլեկտրական գծեր կային, որ հայտնի չէ, թե ուր էին գնում: Կային գերբեռնված կայաններ, որոնց առանձնահատուկ ուշադրություն պետք է դարձվի: Նշվեց նաեւ, որ կես ժամում հնարավոր է իմանալ, թե ինչ է կատարվում կայաններում:

«Ազգի» հարցերից մեկին, թե հնարավո՞ր է էլեկտրաէներգիայի սակագնի փոփոխություն, Եվգենի Գլադունչիկը պատասխանեց, որ դա նախ եւ առաջ ցանկալի չէ ընկերությանը: Եթե սակագինը բարձրանում է մեկ դրամով, ապա ընկերությունը պետք է լրացուցիչ հավաքի ամսական 7 մլն դրամ, ինչը հեշտ չէ ոչ այնքան հարուստ երկրում:

Մեր մյուս հարցը հարավկորեական «Դեւու ինջիներինգի» հետ համագործակցությանն էր վերաբերում, որը ժամանակին Համաշխարհային բանկի պահանջների թվում էր: «Հայաստանի էլեկտրական ցանցերի» գլխավոր տնօրենը նշեց, որ մեկ տարի առաջ, երբ իրենք եկան Հայաստան, շատերը չէին ճանաչում կամ չէին վստահում ընկերությանը եւ ՀԲ-ի՝ պահանջը կար, որ տեխնիկական հսկողություն իրականացնի հայտնի ընկերությունը: Արդյունքում հաղթեց «Դեւուն», կնքվեց 2-ամյա պայմանագիր: Հարավկորեական ընկերության ներկայացուցիչները եկան, ուսումնասիրեցին եւ իրենց եզրակացությունները ներկայացրին, որտեղ որեւէ նոր բան չկար: Մի քանի ամիս հետո ՀԲ-ն, Հայաստանի կառավարությունն այն համոզմունքին եկան, որ չարժե տարեկան 1,2 մլն դոլար տալ այդ նպատակով: Ինչից հետո «Դեւու ինջիներինգի» հետ համագործակցությունը դադարեցնելու պայմանագիր կնքվեց:

Գումարների հավաքման ցուցանիշի մասին խոսելով՝ գլխավոր տնօրենը հայտնեց, որ տարվա արդյունքով կկազմի 96-97 տոկոս: Նա նշեց, որ խստորեն հսկվում են տվյալ ամսվա հավաքման ցուցանիշները:

Մանրամասնորեն շոշափվեց բազմաբնակարանային հաշվիչների տեղադրման խնդիրը, մասնավորապես այն, որ տեղական արտադրության հաշվիչներ էլեկտրացանցի մասնաճյուղերը չեն թույլատրում տեղադրել: Նշվեց, որ խնդիրն այդ հաշվիչների վրա փոփոխություններ կատարելու հնարավորությունն էր: «Հայաստանի էլեկտրական ցանցերը» սահմանեցին տեխնիկական պահանջներ, որոնց բավարարող որեւէ հաշվիչ կարելի է տեղադրել:

Եվ վերջապես այն հարցին, թե ինչո՞վ բացատրել ձմռան ամիսներին նույն թաղամասերում կրկնվող անջատումները, Եվգենի Գլադունչիկը պատասխանեց, որ դրանք առավել վատ վիճակում գտնվող ցանցերն են, որոնք բարելավելու համար աշխատանքներ են տարել: Սակայն նա ընդգծեց, որ չի կարող երաշխավորել, թե ձմռանը վթարներ չեն լինի:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

Խանգարողների թիվը նվազել է

ՀՀ նախագահը ուրախ է, որ որոշ ձեռնարկությունների մասին գովազդներից է իմանում

«Ուրախանում եմ, երբ փոքր, միջին շատ ձեռնարկությունների մասին իմանում եմ՝ հեռուստատեսային գովազդներից, այնինչ մի քանի տարի առաջ ճիշտ հակառակն էր՝ նախօրոք գիտեինք՝ որտեղ ինչ են կառուցելու, որովհետեւ մարդիկ բազմաթիվ պրոբլեմներ ունեին եւ աջակցություն էին ակնկալում: Սա նշանակում է՝ մի բանի հասել ենք», «Աբենք» մսամթերքի գործարան այցի ժամանակ ասաց ՀՀ նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Նա վիճակը պայմանավորեց խանգարողների թվի, բյուրոկրատիայի միջամտության ծավալների նվազմամբ:

Արտադրությունն աճում է 1993-ից: Գործունեության 10 տարիներին գործարանում 400.000-500.000 դոլարի ներդրում է արվել, ունեն 78 անուն ապրանքատեսակ, աշխատողների թիվը 20-ից հասել է 95-ի: Միջին աշխատավարձը 60.000 դրամ է:

Տարեկան արտադրանքի ծավալը մոտ 40 տոննա է, որի 80 տոկոսը ներքին շուկայում է սպառվում: Հիմնականում արտահանում են Դուբայ, Ռուսաստան, Վրաստան, փոքր ծավալներով՝ նաեւ Ամերիկա: Նախատեսում են պայմանագրեր կնքել Ռումինիայի տնտեսվարողների հետ:

«Աբենք»-ի հումքի 70 տոկոսը տեղական է: Մյուս տարվա մարտին նախատեսվում է սպանդանոց սարքել, որտեղ շրջաններից կբերվի անասունը, կենթարկվի լաբորատոր ստուգման, հետո նոր կմորթվի:

Կարեն Ճշմարիտյանի գնահատմամբ՝ նման ընկերությունների գործունեությունը մեծապես նպաստում է ներմուծման ծավալների փոքրացմանը: Ոլորտում այն տարեկան մոտ 12 տոկոս է կազմում:

«Գյուղատնտեսության զարգացումը միայն եւ միայն կապված է վերամշակման արտադրությունների նորմալ գործունեության հետ, դա պետք է իր ամբողջական ցիկլը ունենա «դաշտից մինչեւ սեղան» սկզբունքով», ասաց Դավիթ Լոքյանը: Դրա համար նա եւս կարեւորեց սպանդանոցի կառուցման խնդիրը:

Լրագրողներին հետաքրքրում էր նաեւ թանկացումների խնդիրը: Ռ. Քոչարյանն ասաց, որ անպայման անհրաժեշտ է լուծումներ գտնել, որ սակագների հնարավոր բարձրացման դեպքում բիզնեսը չտուժի: «Գները մենք չենք կարգավորում, եւ, կարծում եմ, տնտեսության մեջ հաջողություն ունենք նաեւ այս պատճառով: Հենց որ սկսենք միջամտել, ավելի շատ պրոբլեմներ կունենանք», ասաց նա:

Հացի գների վրա ազդելու միակ ձեւը, ըստ նրա, հատուկ ֆոնդ եւ ցորենի պահուստներ ունենալն է, որը թույլ կտա նման դեպքերում դրանք վաճառքի հանել: Բայց նաեւ նշեց, որ պետք է գիտակցել՝ սա կոռուպցիոն ռիսկեր է պարունակում: Նա այս տարվա գնային տատանումների հիմնական պատճառը Ուկրաինայի մեծ երաշտը համարեց:

Մսամթերքի տարբեր տեսակներ 1-12 ամիս պահպանման ժամկետ ունեն: Չնայած «Աբենքի» ղեկավարները հավաստիացրին, որ ժամկետն ապրանքի վրա նշված է, լրագրողները նկատել էին արտադրման օրվա բացակայությունը ապրանքատեսակի վրա: Ռոբերտ Քոչարյանը վստահեցրեց, որ ուշադրություն կդարձնի այդ խնդրին:

ԹԱՄԱՐ ՄԻՆԱՍՅԱՆ

Կոալիցիայի պերճանքն ու թշվառությունը

Այս մի կոալիցիան ամբողջությամբ կանաչ է

Սկիզբը՝ էջ 1

Երեւանի կանաչ գոտիների պահպանությանը կոչված հասարակական կազմակերպությունների կոալիցիան երեկ ընդլայնված կլոր սեղան էր կազմակերպել Տարածաշրջանային զարգացման կենտրոնի (Թրանսփարենսի ինտերնեշնլ) հայաստանյան մասնաճյուղի հետ:

Հասարակական էկոլոգիական կազմակերպությունների կոալիցիան ստեղծվել է 1 տարի առաջ, «Տապան էկո-խումբ»-ի նախագահ Հրանտ Սարգսյանի պատմելով՝ բնապահպանական նորանշանակ նախարար Վարդան Այվազյանի առանձնասենյակում: Այսինքն, մայրաքաղաքի կանաչի փրկագործության գաղափարը ծնվեց այստեղ, սակայն «համագործակցությունը» դրանով էլ ավարտվեց: 14 կազմակերպություններից կազմված կոալիցիան կառավարությանն առաջարկում էր 2 տարի ժամկետով մորատորիում հայտարարել Երեւանի կանաչ տարածքների օգտագործման ցանկացած արտահայտության վերաբերյալ: Նրանց առաջարկը ոչ ոք բանի տեղ չդրեց: Փորձեցին համագործակցել ԵԱՀԿ գրասենյակի ու իրավապաշտպանների հետ, դարձյալ ոչինչ դուրս չեկավ: Հետո քաղաքապետարանին կից էկոլոգիական խորհուրդ ստեղծեցին՝ 47 անդամից բաղկացած, քաղաքապետի, մեծ ու փոքր պաշտոնյաների, գիտնականների մասնակցությամբ: Սակայն կանաչի հոշոտումն անվրդով շարունակվում էր՝ էկոլոգ-փորձագետների բացասական եզրահանգումներից անկախ:

Կլոր սեղանի շուրջը հավաքված կոալիցիան հիմա փրկագործության այլ ուղի էր որոնում եւ ի՞նչ է նոր լուծումը: Զարմանալի է, բայց դարձյալ նոր՝ Երեւանի էկոլոգիական հասարակական խորհրդի ստեղծումը: Խոստովանելով հանդերձ, որ իրենց ջանքերն ու ձեռնարկները որեւէ կոնկրետ արդյունքի չեն հասել, նույնիսկ երբ փորձել են դատի տալ «Հաղթանակ» զբոսայգում հայտնի «Գրանդ փալաս» հյուրանոցը կառուցողներին, էկոլոգները, այնուամենայնիվ, հերթական անպտուղ քայլն են ձեռնարկում: Ինքնախարազանելով իրենց թուլությունը պետական ատյանների հետ գործնական հարաբերություններ հաստատելու հարցում, նրանք կրկին աջակցություն են խնդրում քաղաքապետարանից, այսինքն՝ նրանից, «որի սրից բազմիցս ընկել են»: Միակ խելամիտ գործնական առաջարկը հնչեցրեց թերեւս կենսաֆիզիկ Ծովակ Ավագյանը: Նա հիշեցրեց, որ 4 տարի առաջ Հայաստանում գործում էր էկոլոգիական ոստիկանություն: Այս կառույցը շատ արագ կազմալուծեցին, որովհետեւ «անհարկի» միջամտում էր քաղաքաշինական ինքնագործունեության դրսեւորումներին: Գիտնականն առաջարկեց վերականգնել այն:

Նորաստեղծ խորհուրդը որ հիասթափություն կապրի, ակնհայտ է կազմավորման հենց սաղմնային վիճակից եւ գործունեության անմխիթար պատմությունից: Բայց թե ինչո՞ւ է կրկին փորձում անցնել մի անգամ տրորված ու ցեխոտ ճանապարհով, դժվար չէ ասել: Իրենց ու հասարակությանը ինքնախաբեության հերթական դեղահաբն են տալիս՝ նոր մոնիտորինգների եւ կլոր սեղանների հեռանկարով:

Հայաստանում մոտ 9 տասնյակ բնապահպանական հասարակական կազմակերպություններ կան, բնական է՝ դրամաշնորհներով գոյատեւող: Նրանց միակ անելիքը դարձել է հողմաղացների դեմ սուր ճոճելը: Նույնիսկ միջազգային կոնվենցիաներին պարտաճանաչ անդամագրումը ոչ մի օգուտ չտվեց: Երեւանի բնակչությունն առաջվա պես անտեղյակ ու անմասնակից է քաղաքի էկոլոգիական իրադրության իրական վիճակին, առավել եւս որոշումներ ընդունելիս պաշտոնյաները բացահայտորեն զանցառում են նրա գոյությունը: Ոչ միայն շարքային քաղաքացին, այլեւ հասարակական կազմակերպություններին անմատչելի է հասարակ այն տեղեկությունը, թե ովքեր են հոշոտել, օրինակ, օպերայի շրջակայքը, ովքեր են տերերը «Հաղթանակ» զբոսայգու, օղակաձեւ այգու շեղ առանձնատների ու սպասարկման կետերի: Իսկ թե մեկնումեկին հաջողվում է պարզել, նրան ընդամենը համակում է իր արածի ու անելիքի ապարդյունության զգացողությունը: Տերերը հենց նրանք են, ովքեր պետք է կանխեին բարբարոս կանաչահատումը: Դրամաշնորհների խաբուսիկ պերճանքով հասարակական կազմակերպություններն իրականում բարոյական թշվառ գոյություն են քարշ տալիս:

Ոչ ոք նրանց ձայնը չի լսում:

Գերմանական նոր վարկեր փոքր եւ միջին բիզնեսին ու էներգետիկային

Գերմանական KfW բանկը ՀՀ կենտրոնական բանկին տվել է 4,5 մլն եվրո փոքր եւ միջին բիզնեսի միկրովարկավորման ծրագիրը շարունակելու համար: Եվս 500 հազար եվրո տրամադրվել է որպես դրամաշնորհ տեխնիկական աջակցության նպատակով: Այս մասին երեկ տեղի ունեցած ճեպազրույցի ժամանակ հայտնեց ԿԲ նախագահ Տիգրան Սարգսյանը: Նա նաեւ տեղեկացրեց, որ գերմանական կողմի հետ քննարկվել է հայ-գերմանական հիմնադրամի տարեկան գործունեությունը եւ 2004 թ.-ի ծրագիրը: Մասնավորապես որոշվել է ավելացնել հայ-գերմանական ծրագրերի մեջ ընդգրկված բանկերի թիվը (ավելացել է «Ինեկոբանկը»):

7 մլն եվրո արժողությամբ նոր ծրագիրն էլ Հայաստանի փոքր ՀԷԿ-երի վերականգնման նպատակով է տրվել: Կենտրոնական բանկը դա պետք է քննարկի կառավարության եւ բնական մենաշնորհների հանձնաժողովի հետ: Ծրագրի հաստատման դեպքում 15-17 ՀԷԿ-եր կվերականգնվեն եւ կսկսեն գործել, ինչն էներգետիկ ոլորտում կարեւոր նշանակություն կունենա:

Ա. Մ.

Վերաքննիչը չեղյալ հայտարարեց ԱԻՄ-ի նկատմամբ կառավարության որոշումը

2003 թ. հոկտեմբերի 6-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանը Հայաստանի Հանրապետության կառավարության պահանջով որոշում էր ընդունել ԱԻՄ-ի դրամական միջոցների եւ գույքի վրա արգելանք դնելու ու ԱԻՄ կուսակցությունից «հօգուտ Հայաստանի Հանրապետության կառավարության... 15 միլիոն... դրամ» բռնագանձելու մասին, որ նշանակում էր ԱԻՄ գործունեության փաստացի կասեցում:

Երեկ Հայաստանի Հանրապետության վերաքննիչ դատարանը չեղյալ հայտարարեց կառավարության պահանջը, որն ըստ էության նշանակում է ԱԻՄ-ի գործունեության իրավունքի վերականգնում:

Բռնագրավված գրասենյակների հարցով ԱԻՄ-ը դիմելու է մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան:

ԱԻՄ ԼՐԱՏՎԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Նորածինները կստանան իրենց դրամական օժանդակությունը

Եթե հաղթահարվեն բոլոր պայմանականությունները

Հայաստանի կառավարության որոշմամբ հոկտեմբերի 1-ից նորածիններին իբրեւ օժանդակություն տրվող միանվագ նպաստը նախկին 5900 դրամի փոխարեն դարձավ 35 հազար դրամ: Մասնագետները գտնում են, որ գումարի հավելումը կնպաստի նորածինների ծնունդը ժամանակին գրանցելուն, որն էլ իր հերթին որոշ չափով կնպաստի հանրապետությունում ծնելիության ճիշտ վիճակագրության ձեւավորմանը: Իհարկե, գումարի չափը շահագրգռող է քաղաքացու ծնունդը ժամանակին գրանցելու հարցում, սակայն էական ազդեցություն չի կարող ունենալ, քանի դեռ ոչինչ չի արվել քաղաքացու ծննդի գրանցումը կարգավորելու եւ տնային ծնունդները բացառելու համար, որոնք մեծ տոկոս են կազմում հանրապետությունում:

Ընդ որում, մեր հետազոտությունները, ինչպես նաեւ խնդրին առնչվող մասնագետները հաստատում են, որ բազում դժվարություններ կան ոչ միայն տնային, այլեւ ծննդատան ծնունդները գրանցելու հարցում: Երեխաներից շատերի ծնունդը չի գրանցվում հենց միայն այն պատճառով, որ ծնողը նոր անձնագիր չունի: Մարդու իրավունքների պաշտպանները այս փաստարկը երեխայի իրավունքի ոտնահարում են համարում, ասելով, որ պետությունը պարտավոր է ամեն մի ծնված երեխայի գրանցել առանց նախապայմանի եւ անվճար, հետագայում էլ անվճար անձնագիր տալ: Մասնագետների կարծիքով այստեղ շատ մեծ օրենսդրական բաց կա, որն անպայման պետք է լցվի, քանի որ սա վիճակագրական խնդիր է պետության համար:

Գործող կարգի համաձայն, երեխայի ծննդյան կապակցությամբ տրվող միանվագ դրամական նպաստը կարող են ստանալ երեխայի ծնվելուց մինչեւ 6 ամսվա ընթացքում՝ սոցիալական ապահովության տարածքային կենտրոնից: Այսինքն, երեխայի ծնունդը 6 ամիս հետո գրանցելու դեպքում նրանք զրկվում են նպաստից: Հետեւելով միայն տարվա ընթացքում ՔԿԱԳ յուրաքանչյուր բաժնում գրանցված ծննդի վերականգնումների թվին (իսկ վերականգնում կատարվում է երեխայի 1 տարին լրանալուց հետո), պարզ կդառնա, թե քանիսին է հասու միանվագ նպաստը: Միայն Աբովյանի վարչատարածքում 2003 թ.-ի սեպտեմբեր ամսվա տվյալներով 57 ծննդի վերականգնում է արվել, սակայն մենք բացահայտեցինք մեծ թվով երեխաների, որոնք արդեն նախադպրոցական տարիքում էին, բայց նրանց ծնունդը գրանցված չէր: Մի մասը տեղյակ չէր, որ նման նպաստ գոյություն ունի: Ոմանք էլ նշում էին, որ երեխաներից մեկի համար ստացել են, իսկ մյուսին անհասկանալի պատճառներով չեն տվել:

Նպաստից զրկվելու այլ պատճառներ էլ կան. որեւէ օրենքով չի սահմանվում նույնպես, որ գյուղացուն կարող են զրկել անհրաժեշտ տեղեկանքներից, եթե կենսաթոշակային ֆոնդին վճարումներ չի արել կամ հողի հարկը չի մուծել: Սակայն, գյուղաբնակներին պարտադրում են անպայման ներկայանալ համայնքապետարան եւ տեղեկանքն ստանալու համար առաջին հերթին վճարել հարկերը: Գյուղապետարանն, իհարկե, տեղեկանքներ չի տա, եթե հողի հարկը չեն վճարել կամ հողի եկամտից կենսաթոշակային ֆոնդին վճարումներ չեն արել:

Բացի նշվածներից, գյուղաբնակների միանվագ նպաստն ստանալուն շատ դեպքերում խանգարում են նաեւ գյուղերի հեռավորությունն ու կտրվածությունը շրջկենտրոնից: Եղվարդի սոցիալական ծառայության տարածքային կենտրոնի առաջատար մասնագետ Սեյրան Կոնդյանը նույնպես համոզված է, որ շատերը գալու համար են դժվարանում, այդ պատճառով էլ հրաժարվում են միանվագ նպաստից: «Երեխայի ծնունդը գրանցելուց հետո մեզ հարցնում են, թե ինչ փաստաթուղթ է պետք, հետո մեկ անգամ պետք է գա փաստաթղթերը ներկայացնի, մեկ անգամ էլ պետք է գա գումարը ստանալու, մինչդեռ կարելի էր նույնիսկ փոստով փոխանցել»: Լուրջ դժվարություն է առաջացնում նաեւ այն պարտադիր պայմանը, որ նպաստն անպայման պետք է մայրը ստանա: Մոր ներկայանալը դժվար է, որովհետեւ երեխային կերակրում է եւ ժամերով չի կարող բացակայել: Պրն Կոնդյանի կարծիքով, նկատի չի առնվել այն հանգամանքը, որ բազմաթիվ գյուղեր կամ զրկված են փոխադրամիջոցից, կամ օրվա մեջ մեկ անգամ է այնտեղ տրանսպորտ մտնում: Նման դեպքերում մայրը, բնականաբար, չի կարող դիմել գումարն ստանալու համար:

Շատերը հայտնում էին, որ նշված պատճառներով կամովին հրաժարվել են երեխայի միանվագ նպաստից. փաստաթղթերը չեն ներկայացրել կամ ներկայացրել են՝ չեն տվել հողի հարկը չվճարելու պատճառով: Սակայն Աբովյանի վարչատարածքի կենսաթոշակների նշանակման բաժնի պետ Գայանե Ղազարյանն ասաց, որ իրենք նպաստները հողի հարկի չվճարումով չեն պայմանավորում: Հայտնեց, որ 1999 թ. բոլոր մարզպետներին, քաղաքապետներին, թաղապետներին գրավոր զգուշացված է, որ տեղեկանքների տրամադրումը չկապեն ընտանիքի, բնակարանային, կոմունալ եւ այլ վարձերի հետ: Պարզաբանեց նաեւ, որ սոցիալական ծառայության աշխատակիցը չի կարող հսկել գյուղապետների այս կամ այն տեղեկանքը չտրամադրելու պատճառները եւ ոչ էլ կարող է ամեն մեկի հետ գնալ երբեմն մինչեւ ծայրամասային գյուղեր՝ իսկությունը պարզելու համար: Գ. Ղազարյանը նույնպես գտնում է, որ միանվագ նպաստն ստանալու ներկայիս սահմանված կարգը արդարացված չէ: «Քիչ է լինում, որ մարդիկ տեղեկանքներն ուշացնեն, չգան ստանան: Բայց մի անգամ պետք է գա հարցնի, թե ինչ տեղեկանք է անհրաժեշտ, հետո պետք է փաստաթղթերը ներկայացնի, կարող է մի անգամ էլ գա ու գումար չլինի: Մի խոսքով, գումարը ծախսի ճանապարհին ու գնա»:

Մեր ուսումնասիրությունները ցույց են տալիս, որ նպաստից զրկվելու հիմնավոր պատճառ է նաեւ տեղեկացվածություն չունենալը. ովքեր ժամանակին չեն դիմել երեխայի ծնունդը գրանցելու համար, անտեղյակ են, որ միանվագ դրամական օժանդակություն կարող են ստանալ: Բազմաթիվ էին դեպքերը, երբ մայրերը պատմում էին, որ երեխաներից մեկի ծննդյան միանվագ նպաստն ստացել են, մյուսինը ոչ, եւ չգիտեն, թե ինչու չեն տալիս: Նման դեպքերում, իհարկե, քաղաքացիները մերժելու պատճառները պարզելու նախաձեռնություն հանդես չեն բերում:

ՍԱՌԱ ՊԵՏՐՈՍՅԱՆ

Նորածնային վերակենդանացման եւ նորածնային պաթոլոգիաների բուժումը՝ գերխնդիր

Երեւանի հանրապետական մանկական հիվանդանոցի մանկաբուժական կլինիկան, որ համարվում է նաեւ հանրապետական կենտրոն, թեեւ սպասարկում է մինչեւ 15 տարեկան երեխաներին, առանձնանում է շատ կարեւոր մի առավելությամբ՝ սպասարկում է հանրապետության բոլոր այն նորածիններին, որոնք կարիք ունեն վերակենդանացման եւ ինտենսիվ թերապիայի: Այս եւ այլ հարցերի շուրջ զրուցեցինք կլինիկայի ղեկավար եւ Երեւանի պետական բժշկական համալսարանի մանկաբուժության թիվ 1 ամբիոնի պրոֆեսոր Լիդա Պողոսյանի հետ:

- Տկն Պողոսյան, քանի որ կլինիկայի աշխատանքում առանձնապես կարեւորվում է նորածինների վերակենդանացման եւ նորածնային պաթոլոգիայի բաժանմունքների աշխատանքը, նախ խոսենք այդ աշխատանքի մասին:

- Մեր կլինիկայում տարեկան բուժվում է շուրջ 500-600 նորածին: Մեր աշխատանքի հիմնական նպատակը մեկն է՝ տարեցտարի հնարավորինս իջեցնել նորածինների մահացության տոկոսը, որովհետեւ, ինչպես գիտեք, նրանք այստեղ են գալիս կյանքի եւ մահվան միջեւ... Սակայն մեզ շատ են խանգարում այն դեպքերը, երբ նորածիններին տեղափոխում են մարզերից:

Նրանց տեղափոխման հարցը պետք է որոշի եւ կազմակերպի միայն նորածնային բաժանմունքը: Եվ չնայած մարզերից կանչ լինելու դեպքում մենք անհապաղ օգնության ենք մեկնում (թեկուզ հանրապետության ամենահեռավոր շրջանը լինի), շատ հաճախ ծնողները, խուճապի մատնված, առանց նույնիսկ բուժծառայության օգնությանը դիմելու (հիշեցնեմ, որ շտապօգնության ծառայությունն անվճար է), իրենց մի քանի, նույնիսկ մեկ-երկու օրական երեխային ոչ հարմարավետ պայմաններում (հաճախ՝ ինչով պատահի) եւ ոչ ըստ անհրաժեշտության, տեղափոխում են Երեւան՝ վտանգելով երեխայի կյանքը:

- Մարզերում ծննդատները չե՞ն կարող համապատասխան օգնություն կազմակերպել...

- Հիմնականում, իհարկե, կարող են, որովհետեւ մարզերի նորածնային բաժանմունքների բոլոր բժիշկներն էլ նորածնային պաթոլոգիայի մասնագետներ են, եւ չեմ կարող ասել, թե վատ են պատրաստված, բայց երբեմն նրանց ունեցած հնարավորությունները սահմանափակ են լինում (բոլորը չէ, որ ունեն արհեստական շնչառության սարքեր կամ կենտրոնացված թթվածին, որն այդ պահին անհրաժեշտ է նորածնին), եւ նրանք չեն կարողանում ավելի բարդ միջամտություններ կատարել, որոնց հնարավորությունը մենք ունենք:

Բոլոր դեպքերում նորածիններին տեղափոխելը վտանգավոր է, եւ մենք էլ մարզեր մեկնելիս ոչ թե գնում ենք երեխային հենց այդ պահին տեղափոխելու, այլ նախ առաջին բուժօգնություն ենք ցույց տալիս, ապա տեղի ծննդատան բաժանմունքի հետ որոշում բուժման սկզբունքները՝ նրան թողնելով այնտեղ այնքան ժամանակ, մինչեւ նրա վիճակը թույլ տա տեղափոխել:

Հիմա, օրինակ, մենք պայմանավորվածություններ ունենք հանրապետության մարզերի հետ, որ այնտեղ նաեւ արտագնա սեմինար պարապմունքներ անցկացնենք, դասախոսություններ կարդանք տեղի բժիշկների համար, որպեսզի նրանք եւս կարողանան անհրաժեշտության դեպքում արդյունավետ օգնություն կազմակերպել նորածինների համար այնքան ժամանակ, մինչեւ նրանց հնարավոր կլինի տեղափոխել:

- Որպեսզի այդ օգնությունը հրատապ լինի, հնարավոր չէ՞ ստեղծել մարզերն իրար կապող մեկ այլ (միջմարզային) կենտրոն:

- Այդ հարցի մասին արժե, իհարկե, մտածել: Բայց հարցին ես չէ, որ պետք է պատասխանեմ, այլ առողջապահության նախարարությունում մոր եւ մանկան առողջության պահպանման խնդիրներով զբաղվողները: Ուզում եմ ավելացնել նաեւ հետեւյալը. Երեւանում, օրինակ, նորածնային պաթոլոգիայի այլ բաժանմունքներ էլ կան: Կարծում եմ, գոնե մայրաքաղաքի համար մեր ծառայությունը փոքր-ինչ պետք է կենտրոնացվի, որը թույլ կտա այդ բաժանմունքների նյութական միջոցները կենտրոնացնելու հաշվին ստեղծել առավել հարուստ նյութատեխնիկական բազա, քան այսօր ունենք:

- Ի՞նչ պաթոլոգիաներ են շատ տարածված նորածինների շրջանում:

- Առաջին տեղում թարախասեպտիկ (թոքաբորբային) հիվանդություններն են, որոնք երեխաներին անցնում են մայրերից՝ կամ ներարգանդային կյանքում, կամ ծննդաբերության ընթացքում (եթե մայրերը ժամանակին չեն բուժվում), խոսքը հատկապես սեռական օրգանների բորբոքային հիվանդությունների մասին է:

Որոշ չափով մեծ է նաեւ անհաս նորածինների թիվը: Կարելի է ասել, որ նորածինների վերակենդանացման բաժանմունքում անհասների թիվը կազմում է բուժվողների 1/3-ը: Բայց պատկերացրեք, որ նույնիսկ 900 գ, 1 կգ կշռող երեխային (այդպիսիները կոչվում են 1/4 աստիճանի անհասներ), որը նախկինում համարվում էր պարզապես պտուղ, երեխա ենք «դարձնում»: Անհասների մի մասն, իհարկե, վաղաժամ ծննդաբերության արդյունք է, մի մասի համար էլ (երբ ծննդաբերությունը ժամանակին է եղել) ասում ենք ներարգանդային կյանքում նրա ֆիզիկական զարգացումը հապաղել է: Հաճախադեպ է նաեւ սրտի բնածին, զարգացման տարբեր արատներով (գայլի երախ, դաունի հիվանդություն, ոսկրամկանային համակարգի ձեւախեղումներ եւ այլն) երեխաների ծնունդը: Չնայած մենք այսօր հնարավորություն ունենք ախտորոշելու գենետիկական, քրոմոսոմային բոլոր պաթոլոգիաները, չենք կարող ասել, թե հոգեբանական, սոցիալական, աշխարհագրական կամ այլ ինչ գործոնի հետ են կապված զարգացման արատները, այդպիսի վերլուծություն՝ գիտական լուրջ հիմնավորումներով, առայժմ մենք չունենք:

- Ուշ նորածինների ի՞նչ հիվանդությունների դեպքում են ձեզ դիմում:

- Նրանց շրջանում հիմնականում շատ է տարածված շնչառական, հատկապես՝ բրոնխաթոքային պաթոլոգիան՝ բարդացումներով՝ բրոնխիտներ, թոքաբորբեր: Ունենք նաեւ կարդիոռեւմատոլոգիական ծառայություն, որը մեզ մոտ տեղափոխվեց այն ժամանակ, երբ մանկական կարդիոռեւմատոլոգիական կենտրոնը դարձավ միայն կարդիոլոգիական: Այստեղ գալիս են նաեւ տարբեր ժառանգական պաթոլոգիաներով, նյութափոխանակության խանգարումներ ունեցող հիվանդներ:

- Ինչպիսի՞ն է հիվանդանոցի ծանրաբեռնվածությունը:

- Խորհրդային տարիների համեմատ, իհարկե, պակասել է, կարելի է ասել՝ միջին, բայց դա նույնիսկ լավ է: Ուրեմն բավական բարձր է արդեն առաջնային բուժօգնության մակարդակը (համոզված եմ, որ ոչ մի ծնող հիվանդ երեխային չի թողնում այդ վիճակում, եւ իմ խոսքն անվերապահորեն միայն երեխաներին է վերաբերում): Այստեղ բերում են միայն այն երեխաներին, որոնք իսկապես «ստացիոնարի» կարիք ունեն: Որովհետեւ բնավ էլ խրախուսելի չէ, որ երբեմն ոչ հոսպիտալացման կարիք ունեցող երեխաներին տեղամասային բժիշկը հորդորում է պառկել: Եթե երեխայի վիճակը ծանր չէ եւ տեղամասային բժշկի հսկողությամբ կարող է բուժվել, ավելի լավ չէ՞ նա տանը մնա եւ ոչ թե գա (հատկապես սուր շնչառական եւ վիրուսային հիվանդությունների դեպքում) ու խաչաձեւ վարակի մյուս հիվանդներին:

Իհարկե, լինում են նաեւ դեպքեր, երբ երեխայի ծանրության վիճակը ճիշտ չի գնահատվում, եւ ծանր հիվանդը թողնվում է տանը եւ «ստացիոնար» է գալիս ուշացած, երբ հիվանդությունն արագ է զարգանում եւ խոր ախտորոշման, հետազոտության, ուրեմն եւ «ստացիոնար» բուժման կարիք ունի: Բոլոր այս դեպքերում տեղամասային բժիշկը պետք է ճիշտ կողմնորոշվի՝ հասկանալու համար, թե որտեղ է վերջանում նախահոսպիտալային վիճակը եւ որտեղ են սկսվում հոսպիտալացման ցուցանիշները (կրիտերիաները), որոնք մենք համարյա թե մշակել ենք...

Ինչ վերաբերում է սոցիալական խնդիրներ ունենալու հետեւանքով «ստացիոնար» չեկող հիվանդներին, ասեմ, որ նրանց խնդիրները (հիմնականում՝ դեղորայքի ձեռքբերման) մենք լուծում ենք հովանավորների օգնությամբ, իսկ եթե երեխան նաեւ խնամքի կարիք ունի (մայրն այս կամ այն պատճառով չի կարող խնամել), մենք ենք խնամում եւ բուժում: Անում ենք այն ամենը, ինչի հնարավորությունն ունի այսօր մեր կլինիկան:

ՆԱՐԻՆԵ ՄԵՐՈԲՅԱՆ

Լիբանան

Այսօր Լիբանանի ազգային տոնն է՝ Անկախության օրը

Ընդհանուր տեղեկություններ

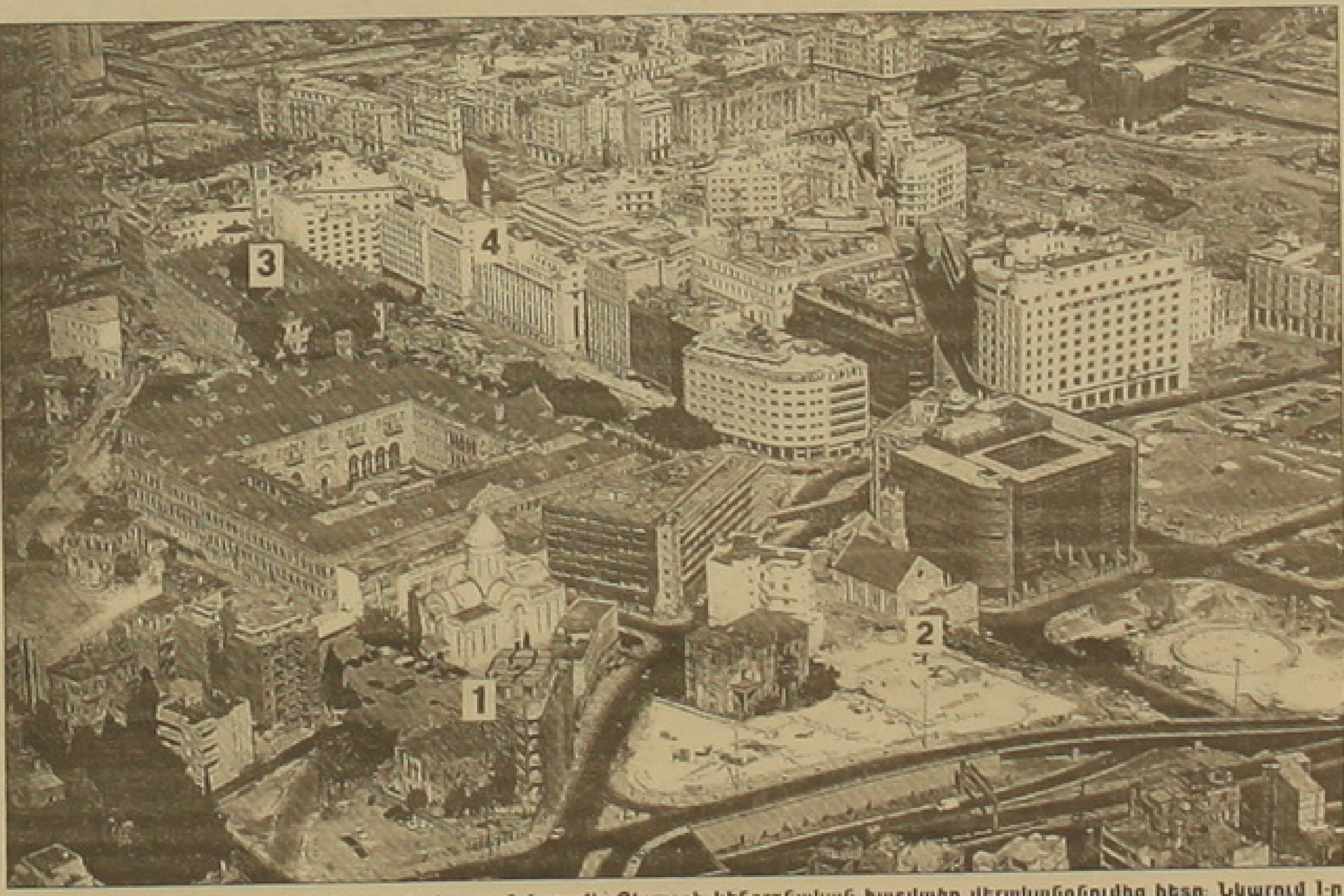

Հանդուրժողականության եւ ներդաշնակության խաղաղ Բեյրութի կենտրոնական հատվածը վերականգնումից հետո: Նկարում 1-ը Սբ. Նշան առաջնորդանիստ եկեղեցին է, 2-րդը՝ անգլիկանների եկեղեցին, 3-րդը՝ կաթոլիկների (կաթոլիկ) եկեղեցին, 4-րդը՝ սուննի մահմեդականների մզկիթը:

Լիբանանի Հանրապետությունը տեղակայված է Միջերկրական ծովի արեւելյան ափին: Տարածությունը 10.4 հազ.քառակուսի կմ է, բնակչությունը, որը բաղկացած է քրիստոնյաներից, մահմեդականներից եւ փոքրամասնություններից, ըստ CAS-ի հաշվարկների, 1997-ին եղել է 4 մլն, որի 92.4 տոկոսը լիբանանցիներ են: Պաշտոնական լեզուն արաբերենն է, տարածված են նաեւ ֆրանսերենն ու անգլերենը:

Գլխավոր քաղաքներն են Բեյրութը (մայրաքաղաք), Տրիպոլին, Սայդան, Զահլեն, Ջունիեն եւ Սուրը: Բնակչության մոտ 32 տոկոսն ապրում է Բեյրութում եւ նրա շրջակայքում: Դրամական միավորը լիբանանյան ֆունտն է՝ լիրան:

Լիբանանը լեռնային երկիր է: Հարավ-արեւմուտքից հյուսիս-արեւելք զուգահեռ ձգվում են Լիբանանի լեռնաշղթաները մի կողմից մինչեւ 3083 մ, իսկ մյուս կողմից մինչեւ 2814 մ բարձրությամբ: Երկուսի միջեւ ձգվում է Բեքաա բերրի հովիտը, որտեղից հոսում են գլխավոր երկու գետերը՝ Ասին եւ Լիտանին, որոնք օգտագործվում են ոռոգման եւ հիդրոէներգիա ստանալու համար: Կլիման մերձարեւադարձային է, չոր ամառով եւ խոնավ ձմեռով: Չորս եղանակները հավասարապես բաշխված են տարվա ընթացքում:

Պատմական ակնարկ

1516-ից 1918 թթ. Լիբանանը գտնվել է Օսմանյան կայսրության վարչական եւ քաղաքական իշխանության ներքո: 1920-ին ֆրանսիական զորքերի հրամանատար Գուրոյի հրամանով երկրի ներկայիս տարածքը դարձավ տեսություն՝ Մեծ Լիբանան անունով: 1922-ին Ազգերի լիգան հաստատեց այդ տարածքի վրա Ֆրանսիայի մանդատը, որն էլ ուժի մեջ մնաց մինչեւ 1941 թվի նոյեմբերի 26-ը: Սակայն փաստացի քաղաքական անկախություն հանրապետությունը ձեռք բերեց 1943 թվի նոյեմբերի 22-ին: Այդ օրն էլ համարվում է երկրի ազգային տոնը՝ Անկախության օրը:

1945-ին Լիբանանը դարձավ Արաբական երկրների լիգայի եւ այնուհետեւ ՄԱԿ-ի հիմնադիր անդամներից մեկը: Օտարերկրյա զորքերի դուրսբերումն ավարտվեց 1946 թվի դեկտեմբերի 31-ին:

Հաջորդ երեսուն տարիների ընթացքում Լիբանանը ամենատարբեր մշակութային ժառանգությունների խառնարանը հանդիսացավ: Հարեւան երկրներում տիրող անկայունության պատճառով մեծ թվով հմուտ արհեստավորներ, ձեռնարկատերեր եւ մտավորականներ մուտք գործեցին Լիբանան: Նրանք էլ նպաստեցին, որ Լիբանանը դառնա տարածաշրջանի առեւտրական, ակադեմիական, բժշկական եւ մշակութային առաջավոր կենտրոն:

Ներքին եւ արտաքին ուժերի համակցված սադրանքների հետեւանքով, սակայն, 1975 թվին երկրում ծայր առած քաղաքացիական պատերազմը տասնյակ հազարավոր զոհեր խլեց եւ նյութական ծանր վնասներ պատճառեց ժողովրդին: Դրությունը սաստկացավ իսրայելական զորքերի երկու (1978-ին եւ 1982-ին) ներխուժումների հետեւանքով: Այս շրջանում չափազանց թուլացավ կառավարության իշխանությունը, ավերվեցին երկրի ենթակառույցները, եւ մասնագետների արտահոսքը հասավ նշանակալի չափերի:

Պատերազմական գործողությունները վերջացան 1990-ի հոկտեմբերին՝ 1989 թվին Սաուդյան Արաբիայի Թաիֆ քաղաքում ստորագրված հաշտեցման պայմանագրով: Նախագահ ընտրվեց Էլիաս Հրաուին: Երկրի վարչապետ նշանակվեց դոկտ. Սալիմ էլ Հոսը, որին 1992-ին փոխարինեց Ռաֆիկ Հարիրին: Երկրում կայացան վերջին 20 տարիների ընթացքում առաջին խորհրդարանական ընտրությունները:

1995-ին, սահմանադրական որոշ փոփոխությունների հետեւանքով նախագահ Հրաուիի իշխանության ժամկետը երեք տարով երկարացվեց: 1998-ի հոկտեմբերին նախագահ ընտրվեց զորավար Էմիլ Լահուդը, որն էլ դոկտ. Սալիմ էլ Հոսին նշանակեց վարչապետ: Սակայն 2000 թվի խորհրդարանական ընտրություններից հետո Ռաֆիկ Հարիրին փոխարինեց Հոսին այդ պաշտոնում: Պաշտոնը ստանձնելու իր երդմնառության ճառում, նախագահ Լահուդը մասնավորապես շեշտեց կառավարական կառույցների հզորացման կարեւորությունը, կարգ ու կանոնի հաստատումը, թափանցիկության անհրաժեշտությունը, հավասարության եւ սոցիալական արդարության կիրառումը եւ պատասխանատվության զգացումի բարձրացումը:

Կառավարությունը եւ քաղաքական կուսակցությունները

Լիբանանը խորհրդարանական հանրապետություն է: Պետության ղեկավարը նախագահն է, որին ընտրում է խորհրդարանը (առաջին փուլում ձայների երկու երրորդի, իսկ երկրորդ փուլում՝ պարզ մեծամասնությամբ) 6 տարի ժամանակով: Ներկայիս նախագահն է Էմիլ Լահուդը, որն ընտրվել է 1998-ի հոկտեմբերին: Իր հերթին նախագահը նշանակում է վարչապետին (ներկայումս Ռաֆիկ Հարիրի) խորհրդարանի պատգամավորների հետ խորհրդակցելուց հետո: Խորհրդարանի պատգամավորները, թվով 128 հոգի, ընտրվում են չորս տարին մեկ (վերջինը կայացել է 2000 թվին) շրջանային ընտրություններում, որտեղ ընտրվող անդամների թիվը որոշվում է ըստ շրջանի մեծության եւ բնակչության քանակի:

Հանրապետության ժողովրդավարական քաղաքական համակարգը եւ խոսքի ու հավաքի սահմանադրականորեն ձեւակերպված ազատությունները լայն ճանապարհ են հարթել քաղաքական կուսակցությունների առաջ: Երկրում գործում են ավելի քան 30 կուսակցություններ եւ քաղաքական խմբավորումներ, որոնցից են Առաջադիմական սոցիալիստական կուսակցությունը (հիմնված՝ 1949-ին), Ազգային բլոկը (հիմնված՝ 1935-ին), Լիբանանյան ֆալանգները (Քաթաիբ, հիմնված՝ 1936-ին), Սահմանադրական բլոկը (հիմնված՝ 1934-ին), Ազգային լիբերալ կուսակցությունը (հիմնված՝ 1958-ին), Նաջադեն (հիմնված՝ 1934-ին) եւ Լիբանանի աշխատավորների համընդհանուր կոնֆեդերացիան (հիմնված՝ 1970-ին): Գործում են նաեւ հայկական ավանդական (Հնչակյան, Ռամկավար-ազատական եւ Դաշնակցություն) կուսակցությունների մասնաճյուղերը:

Միջազգային հարաբերությունները

Լիբանանի Հանրապետությունը դիվանագիտական հարաբերություններ ունի աշխարհի 86 երկրների հետ, որոնցից 83-ում ունի իր դիվանագիտական եւ հյուպատոսական ներկայացուցչությունը: Նույն քանակով դիվանագիտական ներկայացուցչություններ կան նաեւ Լիբանանում: Երկրում հյուրընկալվում են նաեւ միջազգային կարեւորագույն կազմակերպություններ, ինչպիսիք են ՄԱԿ-ի ամենատարբեր կառույցները, Արաբական լիգայի իրավաբանական կենտրոնը, Արեւմտյան Ասիայի տնտեսական եւ սոցիալական հանձնախումբը, Համաշխարհային բանկը եւ այլն:

2001 թվի մայիսին երկրի տարածքը իսրայելական զավթումից ամբողջությամբ ազատագրած Լիբանանը հավատարիմ է մնում 1991-ի Մադրիդյան խաղաղության կոնֆերանսի ընդունած դրույթներին եւ պատրաստ է տարածաշրջանում կայունություն հաստատելու ՄԱԿ-ի եւ մյուս միջազգային կազմակերպությունների ջանքերը: Այդ կայունության տակ հասկացվում է իսրայելական զորքերի ամբողջական դուրսբերումը գրավյալ արաբական բոլոր տարածքներից, մինչեւ 1967 թվի հունիսի 4-ի սահմանների միջազգային ճանաչումը եւ պաղեստինցի փախստականների վերադարձը իրենց հայրենիք Պաղեստին:

Հանրապետությունը բաց քաղաքականության երկարամյա փորձ ունի եւ հավատարիմ է ժողովրդավարության սկզբունքներին: 1999-ի հունվարի 1-ից կենսագործվում են ազատ առեւտրի համաձայնությունները Սիրիայի, Քուվեյթի եւ Եգիպտոսի, իսկ 2000 թվի ապրիլից նաեւ Արաբական Միացյալ Էմիրությունների հետ: 1992-ից վավերացրել է մի շարք միջազգային պայմանագրեր, որոնք խրախուսում եւ պաշտպանում են ներդրումները եւ ազատում ներդնողներին կրկնակի հարկումից: Նման պայմանագիր կնքած երկրների թվում է նաեւ Հայաստանը:

1992-ից հանրապետությունը դիտորդի կարգավիճակով միջազգային առեւտրական կազմակերպության անդամ է: Նրա գլխավոր առեւտրական գործընկերը Եվրամիությունն է:

Տնտեսությունը

Կառավարությունը ընդհանուր առմամբ կիրառում է մասնավոր ներդրումների գործին չխառնվելու քաղաքականություն: Կապիտալի տեղաշարժի սահմանափակումներ չկան: Հանրային սեփականությունը սահմանափակված է ենթակառույցներով եւ կենցաղային սպասարկման հիմնարկներով: Մասնավոր հատվածը, որը 80 տոկոսով է մասնակցում երկրի տնտեսությանը, ընդգրկում է գյուղատնտեսությունը, շինարարությունը, մշակող արդյունաբերությունը, առեւտուրը, զբոսաշրջությունը, բանկային եւ հյուրանոցային համակարգերը, լրատվական եւ գովազդային ծառայությունները եւ այլն:

Տնտեսության աճը 1960-70-ականների տարեկան 5 տոկոսի փոխարեն 1970-75 թթ. կազմել է տարեկան 7 տոկոս: Աճի հիմնական աղբյուրը ծառայությունների՝ հիմնականում զբոսաշրջության, բանկային եւ ապահովագրության բնագավառներում է արձանագրվել:

Քաղաքացիական պատերազմի ավերիչ հետեւանքներից հետո, 1991-ից սկսած տնտեսությունը վերականգնվեց: Միջազգային արժույթային հիմնադրամի տվյալներով համախառն արտադրանքի չափն ավելացավ մոտ 40 տոկոսով:

1992-ին Հարիրիի առաջին կառավարությունը միջոցներ ձեռնարկեց ամրապնդելու տնտեսական կայունությունը: 1992-97 թթ. տնտեսական աճը կազմեց միջին հաշվով 5-7 տոկոս: Պատերազմի հետեւանքով առաջացած փողի արժեզրկումը սկսեց նվազել եւ 1998-ին հասավ ընդամենը երեք տոկոսի: Հեսագայում Հոսի կառավարության օրոք, ավելի նվազեց եւ կազմեց 0,25 տոկոս: Այդ կառավարությունը նաեւ մշակեց ֆինանսական բարենորոգումների հնգամյա մի ծրագիր, որը նպատակաուղղված է բյուջեի դեֆիցիտը եւ հանրային պարտքը նվազեցնելուն: Կառավարությանն են պատկանում էլեկտրականության, ջրային տնտեսության, ավիաընկերության ամրացված հեռախոսային կապի բնագավառները: Կենտրոնական բանկը, իր հերթին, ունի նշանակալի ակտիվներ, որոնց թվում ազգային ավիաընկերության՝ «Միդլ իսթ էրլայնզի» գրեթե բոլոր բաժնետոմսերը:

Զբոսաշրջությունը

Լիբանանի աշխարհագրական դիրքը, մեղմ կլիման եւ բնության գեղեցկությունը (ձյունածածկ լեռները, բերրի հովիտները եւ Միջերկրական ծովի զուլալ ջրեր) զբոսաշրջության գրավականներն են: Երկիրն արաբական աշխարհում միակն է, որ դահուկասպորտի եւ ձմեռային այլ սպորտաձեւերի ու միջոցառումների հնարավորություն ունի: Մեծ ներդրումներ են կատարվում այժմ ընդլայնելու եւ արդիականացնելու զբոսաշրջության բոլոր ծառայությունները:

Արդյունաբերությունը

1995-ին երկրի արդյունաբերությունը (հիմնականում ցեմենտի, թղթի, դեղորայքի, կոսմետիկական եւ ախտահանող միջոցների, հագուստեղենի եւ ուտեստեղենի արտադրությունը) կազմում էր համախառն արտադրանքի 17.3 տոկոսը: Համարյա բոլոր արդյունաբերական ձեռնարկությունները սեփականաշնորհված են: Կառավարությունը քաջալերում է արդյունաբերական կառույցների հիմնադրումը՝ երկրում վարելով մաքսային տուրքերի նվազեցման եւ հարկերից ազատելու քաղաքականություն:

1993-2001 թթ. Միջազգային ֆինանսական կորպորացիան 34 ներդրումային եւ ֆինանսական ծրագրեր է իրականացրել Լիբանանում՝ երկրին բերելով 336 միլիոն ԱՄՆ դոլար, գումարած 256 միլիոն դոլարի վարկեր:

Կրթական համակարգը

Կրթական կառույցների բազմազանությունը խոսում է միջազգային հանրության առաջ բաց քաղաքականություն վարելու օգտին: Երկրում գործում են տեղական եւ օտար, բացում կրոնական եւ աշխարհիկ, պետական եւ մասնավոր դպրոցներ, որոնց թիվը հասնում է 2.719-ի (1998-1999 թթ.): Դրանցից 45.7 տոկոսը պետական դպրոցներ են, 36.2 տոկոսը՝ մասնավոր կոմերցիոն, իսկ 10 տոկոսը՝ մասնավոր ոչ կոմերցիոն: Ընդհանուր առմամբ դպրոցներում ընդգրկված են 871.580 աշակերտներ (1998-99 ուսարվա տվյալներով):

Համալսարանական ուսանողների թիվը նույն ուսարվա համար կազմում է 101.400: Գլխավոր համալսարաններն են՝ Լիբանանյան համալսարանը, Արաբական համալսարանը, Բեյրութի ամերիկյան համալսարանը, Լիբանանա-ամերիկյան համալսարանը, Աստվածամոր համալսարանը, Ճիզվիտների Սենթ Ջոզեֆ համալսարանը, Հայկազյան համալսարանը եւ Բալամանդ համալսարանը: Գործում է նաեւ ֆրանսիական եւ լիբանանյան կառավարությունների ջանքերով ստեղծված Գործարարության բարձրագույն դպրոցը, որը կառավարման, գործարարության եւ ֆինանսական բնագավառի մասնագետներ է պատրաստում:

Բոլոր ուսումնական հաստատությունները հագեցած են ժամանակակից հարմարություններով:

Կրթության հանդեպ կառավարության ցուցաբերած առանձնահատուկ հոգատարության վկայությունն են երկրում գործող երեք՝ ազգային կրթության, երիտասարդության եւ սպորտի, պրոֆտեխնիկական կրթության ու մշակույթի եւ բարձրագույն կրթության նախարարությունները:

Էջը պատրաստեց
ՎԱՀԱՆ ՕՀԱՆՅԱՆԸ

Կինո

Թեեւ Լարս ֆոն Թրիերի «Դոգվիլը», որ ներկայացված էր Կաննի վերջին փառատոնում, ոչ մի մրցանակ չշահեց (2000-ին ռեժիսորն արդեն արժանացել է «Ոսկե արմավենու ճյուղի» երգչուհի Բյորքի մասնակցությամբ նկարահանած «Խավարում պարողը» ֆիլմի համար), հռչակավոր դանիացու էկրանային շրջագայության ելած վերջին աշխատանքը, շատերի կարծիքով, այս կինոտարվա եթե ոչ գլխավոր, ապա ամենակարեւոր իրադարձություններից մեկն է: Փորձարարությամբ եւ փիլիսոփայական խորքով դրոշմված «Դոգվիլը» ամերիկյան գավառում հայտնված բարեսիրտ անծանոթուհու Գրեյսի պատմությունն է, որտեղ նա հետզհետե վերածվում է բոլորին սպասարկող ստրկուհու: Թրիերի ծրագրած «USA» եռերգության առաջին մասն է: Երկրորդ մասի նկարահանումները կսկսվեն այս ձմռանը: Ստորեւ Թրիերը պատասխանում է «Premiere» հանդեսի հարցերին:

– Ինչո՞ւ է «Դոգվիլն» այդքան թատերական:

– Ինչո՞ւ: (Ծիծաղում է): Դա այն է, ինչ պիտի սովորել լրագրող դառնալի՞ս. միշտ հարցնել «ինչո՞ւ»: Ու նաեւ «ե՞րբ» եւ «ինչի՞ համար»: Դրանք հարմա՞ր են կյանքի բոլոր դեպքերին: Ինչու եմ ֆիլմը նկարահանել դեկորների փոխարեն հատակին նկարված սպիտակ գծերո՞վ: Տարբեր պատճառներ կան: Որովհետեւ դա շատ տրամաբանական է տվյալ պատմության համար: Այն պատճառով նաեւ, որ ես ձգտում եմ պարզության: Հեռուստատեսությունն ու կինոն, սովորաբար, տպավորության են հասնում շատ ծանրաշարժ, տաղտկալի միջոցներով: Իսկ թատրոնում արդեն 10 րոպե անց մարդիկ տարված են գործողությամբ, թեեւ այնտեղ ոչ մեկին չեն սպանում, ինչպես մարտաֆիլմերում: Ես թատրոնից պարզություն եմ փոխառել իմ ֆիլմի համար:

– Ձեր պարզությունը հակասում է այն ամենին, ինչ հիմա կատարվում է կինոյում:

– 70-ականներին մարդիկ անընդհատ ինչ-որ բաներ էին հորինում, կինոյի լեզուն բարդացվում էր: Հիմա ոչ ոք նորը չի ընկալում: Թեեւ այն բանում, որ ես վերցրել եմ թատրոնի տեխնիկան, առանձնակի նվաճում չկա: Ինձ թվում է՝ թատրոնը կարող է հետաքրքրական շատ գյուտերի ոգեշնչել, ուղղակի քչերն են խորհում դրա մասին: Այն ժամանակից ի վեր, ինչ կինո են եկել համակարգչային տեխնոլոգիաները, եւ հայտնվել են «Մատանիների տիրակալի» պես ֆիլմեր, ինձ համար առանձնապես կարեւոր է վերադառնալ ինչ-որ շատ պարզ բանի:

– Շատերը ձեր կինոնկարը կկոչեն ֆիլմ-ներկայացում: Իսկ դուք ինչպե՞ս կբնորոշեիք:

ԼԱՐՍ ՖՈՆ ԹՐԻԵՐ.
«Բոլորս էլ արդեն վաղուց ապրում ենք Ամերիկայում»

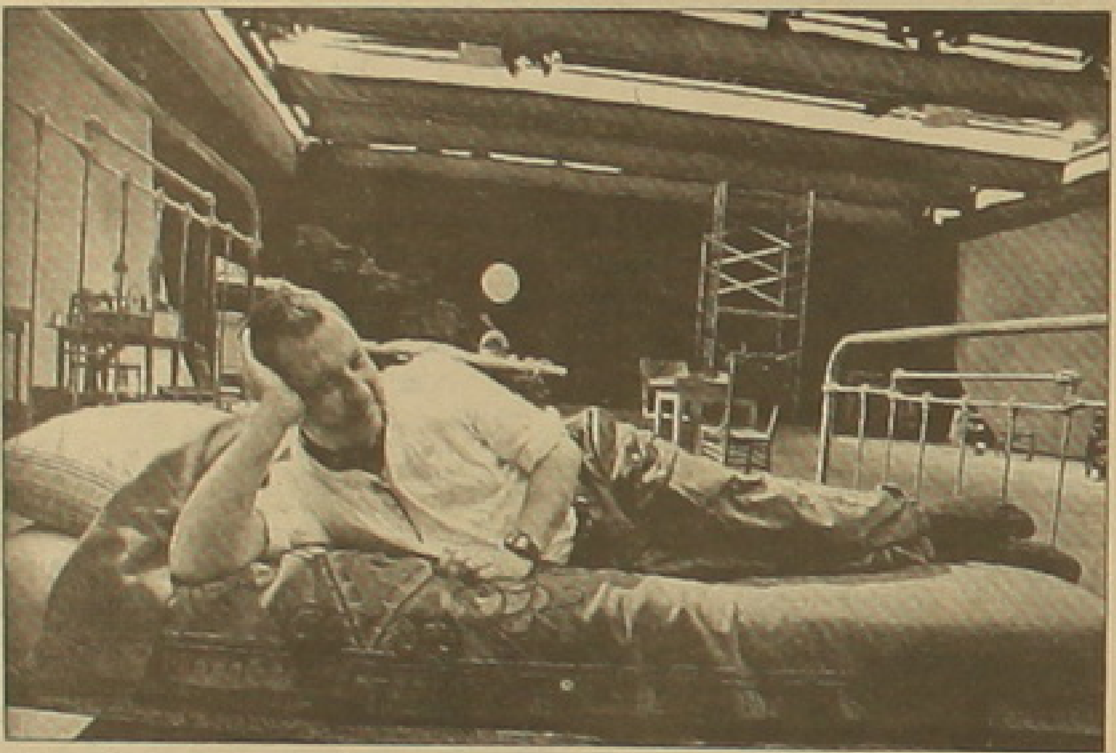

– Ոչ մի կերպ: Ես դեմ եմ բնորոշումներին: Դրանք սահմանափակում են:

– Դուք չէի՞ք վախենում, որ ձեր հնարքը կարող է չգործել:

– Ես ոգեւորված էի: Ախր շատ հետաքրքրական է մարդկանց զետեղել վերացական միջավայրում եւ ստիպել նրանց, որ շփվեն, կարծես չորս կողմը իրականություն է: Ինձ դուր է գալիս դրան հետեւել: Ինձ հետաքրքրում են հերոսներին կյանքի կոչող մանրամասները: Եվ դրան առավել եւս հետաքրքրական է հետեւել բեմում, որը նախատեսված չէ կյանքի համար:

– Ինչպե՞ս Նիկոլ Քիդմանը համաձայնեց այդ փորձարարությանը:

– Նիկոլը հետաքրքրվում է իր մասնագիտությամբ, նա ուզում է զարգանալ, փորձել նորը: Մի առիթով հարցազրույցում ասել էր, թե հավանում է իմ ֆիլմերը, ես էլ կարդացի: Սցենարը գրել եմ հատուկ նրա համար:

– Իսկ ինչպե՞ս միասին աշխատեցիք: Հանդիպումը նրա հետ ավելի խաղաղ էր, քան Բյորքի՞:

– Նիկոլի հետ հիանալի աշխատեցի: Պայքարը Բյորքի հետ երկար էր, հավաստացեք ինձ, եւ մեզնից ոչ մեկը զենքը վայր չդրեց: Տարբերությունն էլ հենց դա է. Նիկոլը ցանկություն ուներ «Դոգվիլ»-ում խաղալու: Նա ինձ վստահում էր: Իսկ Բյորքն ու ես երբեք չէինք համաձայնում, թե ինչ ենք ուզում անել: «Դոգվիլ»-ի վրա սկզբունքորեն դժվար էր աշխատել, քանի որ միայն 6 շաբաթ ունեինք: Նկարահանման հրապարակում 18 դերասան կար, եւ բոլորն ուշադրության կարիք ունեին... Ես ուզում էի նրանցից յուրաքանչյուրի հետ լինել, բայց նման ռիթմի դեպքում դա անհնար է: Չէ՞ որ ես կանգնում եմ նաեւ կինոխցիկի հետեւում, այնպես որ դա ինձ ճնշում էր: Ինչպես երեխաների պարագայում. եթե մի երեխա ունես, մարդ ես, իսկ եթե երկուսն են, ոստիկան ես: Սա կատարվում է ամեն մի ռեժիսորի հետ:

– Դուք սցենարներ եք գրում, ռեժիսորություն անում, նկարահանում որպես օպերատոր: Դա չի՞ հոգնեցնում:

– Ես կաշխատեմ այսպես, քանի դեռ ողջ եմ: Շատ համառ եմ եւ համառության մեջ՝ անկոտրում: Կշարունակեմ եւ մեթոդը, եւ ոճը: Եռերգության բոլոր մասերը սարսափելի նման կլինեն եւ ահավոր մռայլ:

– Եվ Քիդմանը կնկարահանվի բոլոր երեք ֆիլմերու՞մ:

– Վստահ եմ: Ես կարող էի երեք տարբեր ֆիլմ նկարահանել երեք տարբեր Գրեյսով, բայց երեք ֆիլմը երկու տարբեր Գրեյսով անհնար է: Եվ Նիկոլը դա հասկանում է: Ուստի, եթե նա խաղա երկրորդ ֆիլմում, մենք պայմանագիր կկնքենք, ըստ որի նա կպարտավորվի խաղալ երրորդում, ինչ էլ որ լինի: Թե չէ ամեն ինչ կդառնա անհեթեթ: Ես ու նա մանրամասն խոսել ենք դրա մասին, եւ ես համոզված եմ. նա կընդառաջի մեզ: Նիկոլը բավական հարուստ է նման վճիռ կայացնելու համար: Չէ՞ որ նա փողի համար չի խաղում իմ մոտ: Մենք գրեթե ոչինչ չենք վճարում նրան:

– Ինչո՞ւ է ձեզ պետք եկել կադրից դուրս հնչող ձայնը:

– Դա շատ բան է նշանակում: Օրինակ, եթե ձեզ սպանություն են ցույց տալիս, երկու բառը բավական է տեսարանի իմաստը լիովին փոխելու համար: Ես խիստ երգիծական տեքստ եմ գրել: Գիտեմ՝ երկարաշունչ է, բայց Ջոն Հըրթին խնդրել եմ, որ կարդա այնպես, ինչպես գրված է: Ինձ համար շատ կարեւոր էր, որ Հըրթը որոշակի բրիտանական առոգանություն ունի. ես ուզում էի Ամերիկան ցույց տալ այնպես, ինչպես տեսնում են դրսից:

– Իսկ ինչպիսի՞ն են Ամերիկան տեսնում դրսից:

– Այդ Ամերիկան գոյություն ունի միայն երեւակայությանս մեջ: Իմ պատկերացումների վրա շատ բան է ներգործել, բայց կոնկրետ «Դոգվիլ»-ի դեպքում՝ Ջոն Սթայնբեքը, Թորնթոն Ուայլդերը: Ես շատ քննադատաբար եմ տրամադրված այն ամենի հանդեպ, ինչ տեղի է ունենում այդ երկրում, եւ շատ ամերիկացիներ համաձայն են ինձ հետ: Ես Ամերիկան չեմ քննադատում. վստահ եմ, որ դա հիանալի երկիր է: Չեմ եղել այնտեղ, քանի որ ինքնաթիռ չեմ նստում, բայց կուզենայի լինել: Ավելին կասեմ. ինձ ամերիկացի եմ համարում: Մենք բոլորս էլ արդեն վաղուց ապրում ենք Ամերիկայում: Այն Ամերիկայում, որն ամենուր է. չորս կողմը ամերիկյան ֆիլմեր են, ամերիկյան երաժշտություն, դարձյալ fast-food-ը: Ես քննադատում եմ ամերիկացի քաղաքական գործիչներին, բայց քննադատում եմ նաեւ դանիացիներին: Ամերիկայի խնդիրն այն է, որ շատ զորեղ է: Բոլորը թքած ունեն, թե ինչ են մտածում դանիացի քաղաքական գործիչները, նրանց կարծիքը ոչինչ չի նշանակում, նրանք ուժ չունեն: ԱՄՆ-ը ուժի տեր է: Իսկ իմ փորձը հուշում է. եթե ուժեղ ես, պիտի գթասիրտ լինես, նախ՝ մտածես, հետո գործես: Եվ ինձ թվում է, որ որոշ գործողություններ ԱՄՆ-ում այնքան էլ հանգամանորեն չեն կշռադատվում, որքան անհրաժեշտ էր: Դուք գիտեք՝ խոսքն ինչի մասին է:

– Պատերազմը, ի դեպ, սկսվեց ձեր ֆիլմի նկարահանումներից հետո:

– Ի՞նչ ի դեպ: Դա լավ չէ, որովհետեւ ես այնպիսի զգացողություն ունեմ, ասես չափազանց ակնհայտ բան եմ նկարել:

«ԴՈԳՎԻԼԸ» ԵՎ ՊԻԿԱՍՈՅԻ ՆԿԱՐԸ

Նիկոլ Քիդմանը ֆոն Թրիերի մասին

Ես վաղուց, շատ վաղուց էի ուզում աշխատել ֆոն Թրիերի հետ, ուզում էի նկարահանվել «Դոգվիլ»-ում, բայց հետո ինձ հազար ու մի բան պատմեցին: Եվ մեր աշխատանքի առաջին շաբաթը ինձ համար ամեն ինչ բարդ էր, երեւում, Լարսին լիովին չէի հասկանում:

Երբ առաջին անգամ տեսա նկարահանման հրապարակը, անհանգստությունս միայն ավելացավ: «Տեր Աստված, մտածեցի, սրանից երբեք բան չի ստացվի»: Հիմա տեսնում եմ, որ սխալվել եմ: Բայց երբ ասացին, որ ինձ իսկական վզակապ ու շղթա պիտի հագցնեն, արդեն պոռթկացի: Կարծում էի, թե շղթան էլ, շան խուցն էլ պիտի պայմանական լինեն... Եվ կտրականապես հրաժարվեցի: Ես ու Լարսը գնացինք անտառում զբոսնելու եւ սրտանց խոսեցինք: Երեք ժամ գոռգոռացինք մեկմեկու վրա, բայց անտառից դուրս եկանք միմյանց հստակ հասկանալով: Ես սկսեցի այդ դերին վերաբերվել որպես փորձության, որն անհրաժեշտ է դերասանուհուն: Ինձ դուր են գալիս այն ռեժիսորները, ովքեր փոխում են կինոյի լեզուն: Լարսը հենց այդպիսին է: Կուբրիկն էլ էր այդպիսին: Նա իրավացի էր, երբ հրաժարվում էր ասել, թե ինչի մասին է ֆիլմը: Եվ դա շատ իմաստուն վճիռ է «Դոգվիլ»-ի նման ֆիլմի պարագայում, ֆիլմ, որ բավական խորն է եւ կարող է տարբեր կերպ մեկնաբանվել: Պիկասոյի նկարին նայելիս չեք ասի, թե այս ու այս բաների մասին է: Այդպես էլ՝ այստեղ. ամեն ոք «Դոգվիլը» կհասկանա իր մակարդակով: Ոմանց ֆիլմը կզայրացնի, մյուսներին կտխրեցնի, բայց Լարսի ֆիլմերը հենց դրանով են լավ: Հիանալի է, որ մեր ուղիները հատվեցին հենց հիմա: Հինգ տարի առաջ ես դրան պատրաստ չէի լինի:

Մի կաթիլ կուպր մեղրի տակառում

Ըստ որոշ աղբյուրների, «Դոգվիլի» ցուցադրության ժամանակ Նիկոլ Քիդմանը չի դիմացել այն ամենին, ինչ կատարվում է էկրանին եւ գունատված՝ դուրս է եկել դահլիճից: Նրան վերագրվում են հետեւյալ խոսքերը. «Ես նայում էի այդ բոլոր սարսափներին եւ մտածում, որ ֆիլմը գրեթե անպատշաճ է. բռնություն, նվաստացում, նորից բռնություն... Գրողը տանի, ինչպե՞ս եմ համաձայնել: Այնուամենայնիվ, Թրիերը մեծ ցինիկ է: Եվ նկարահանում է շատ բաց կինո»:

ԱՐԺԵ ԴԻՏԵԼ

24 նոյեմբերի, 01.20 Հ1

■ **«Էդիթն ու Մարսելը»★**: Ռեժիսոր՝ Կլոդ Լելուշ: Դերերում. Էվելին Բուի, Մարսել Սերդան կրտսեր: Ֆրանսիա, 1983:

Անդրադարձ էդիթ Պիաֆի եւ նշանավոր բռնցքամարտիկ Մարսել Սերդանի սիրավեպին: Հոր դերը խաղում է որդին:

24 նոյեմբերի, 04.00 Կենտրոն

■ **«Ակկատոնե»★★★**: Ռեժիսոր՝ Պիեռ Պաոլո Պազոլինի: Գլխավոր դերում՝ Ֆրանկո Չիտտի: Իտալիա, 1961:

Կարլովի Վարիի փառատոնի գլխավոր մրցանակին արժանացած դրամա հռոմեական կյանքի լուսանցքում ապրողների կյանքից:

25 նոյեմբերի 01.30 Արմենիա

■ **«Տղաները չեն լալիս»★**: Ռեժիսոր՝ Քիմբերլի Փիրս: Դերերում. Հիլըրի Սուենք, Քլոե Սեւինյի: ԱՄՆ, 2001:

Տրանսսեքսուալ Բրենդոն Թինայի դրամատիկ դերակատարման համար Հ. Սուենքին շնորհվել է «Օսկար»:

26 նոյեմբերի, 05.10 Կենտրոն

■ **«Էդիպ արքա»★★★**: Ռեժիսոր՝ Պիեռ Պաոլո Պազոլինի: Դերերում. Ֆրանկո Չիտտի, Սիլվանա Մանգանո: Մասսիմո Ջիրոտտի: Իտալիա, 1967:

Սոֆոկլեսի ողբերգության էկրանացումն է՝ ֆրեյդիստական բանալիով:

27 նոյեմբերի, 02.30 Հ1

■ **«Դրախտից հեռու»★★**: Ռեժիսոր՝ Թոդ Հեյնս: Դերերում. Ջուլիան Մուր, Դենիս Քուեյդ: ԱՄՆ, 2002:

«Ռետրո» ոճի ընտանեկան դրամա, որի գլխավոր դերակատարուհին արժանացել է Վենետիկի փառատոնի մրցանակին:

28 նոյեմբերի, 05.20 Կենտրոն

■ **«Մամա Ռոմա»★★★**: Ռեժիսոր՝ Պիեռ Պաոլո Պազոլինի: Գլխավոր դերում՝ Աննա Մանյանի: Իտալիա, 1962:

Հասարակաց կինը ջանում է որդուն դաստիարակել վայելուչ վարքուբարքի կանոններով:

29 նոյեմբերի, 05.20 Կենտրոն

■ **«Մեծ ու փոքր թռչուններ»★★★**: Ռեժիսոր՝ Պիեռ Պաոլո Պազոլինի: Դերերում. Տոտո, Նինետտո Դավոլի: Իտալիա, 1966:

Անարխիստական երգիծանք:

30 նոյեմբերի, 01.30 Հ1 Երեւան

■ **«Տաբու»★★**: Ռեժիսոր՝ Նագիսա Օշիմա: Դերերում. Տակեշի Կիտանո, Ռյուհեյ Մացուդա, Սինջի Տակեդա: Ճապոնիա - Ֆրանսիա, 1999:

Սամուրայական դրամա գեղեցկության ավերիչ ուժի մասին:

Էջը պատրաստեց
ԶԱՎԵՆ ԲՈՅԱՋՅԱՆԸ

Մարզական

Ռուսաստանի պրեմիեր-լիգայի առաջնության ավարտական տուրերի հանդիպումներում գրանցված մի շարք կասկածելի արդյունքները ռուսական լրատվամիջոցները որակեցին որպես պայմանավորված խաղերի հետեւանք, որոնցում մրցող թիմերը գործարքի մեջ էին մտել: Վերջերս «Արգումենտի ի ֆակտի» թերթին տված հարցազրույցում նախկինում ճանաչված միջազգային կարգի մրցավար Սերգեյ Խուսաինովը հետաքրքրական փաստեր է ներկայացրել պայմանավորված խաղերի վերաբերյալ: Անշուշտ, այդ հարցազրույցը կհետաքրքրի նաեւ մեր ընթերցողներին:

Սերգեյ Խուսաինով. «Պրեմիեր-լիգայում խաղը գնելու համար 600-900 հազար դոլար է անհրաժեշտ»

- Սերգեյ Գրիգորեւիչ, որոշ հաշվարկների համաձայն, ավարտված առաջնությունում պրեմիեր-լիգայի ակումբներն ընդհանուր առմամբ մոտ 200 մլն դոլար են ծախսել: Ենթադրվում է, որ այդ գումարի մի մասը ծախսվել է մրցավարների հետ համապատասխան «աշխատանք» տանելու վրա: Հենց դրա հետեւանքով էլ ընթացիկ մրցաշրջանում բավական հաճախակի էին մրցավարների հետ կապված աղմկահարույց պատմությունները:

- Կավելացնեի, որ այդ գումարը ծախսվել է նաեւ մրցակից թիմերի խաղացողներին կաշառելու վրա: Այդ գործընթացում մրցավարները միայնակ չեն: Նրանց վրա ճնշում է գործադրվում, եւ նրանք տեղի են տալիս: Մրցավարի գործողությունների լավագույն գնահատականը միշտ եղել է դաշտում նրա աննկատ լինելու հանգամանքը: Իսկ ահա ավարտված առաջնությունում բացահայտ կողմնակալ մրցավարությամբ աչքի ընկան նույնիսկ ամենաանաչառները:

- Ոչ պաշտոնական տեղեկատվության համաձայն, առաջնության հետնապահն իր տեղը պահպանելու համար ստիպված էր կես միլիոնից ոչ պակաս գումար ծախսել:

- Մրցակցի խաղացողներին կաշառելու համար այսօր կես միլիոն դոլարը դժվար թե բավականացնի: Կյանքը թանկացել է: Բացի վճռորոշ հանդիպումից, պրեմիեր-լիգային հրաժեշտ տալու վտանգը սպառնացող թիմին հարկ է նախորդ խաղերում էլ միավորներ վաստակել: Իսկ դա եւս լրացուցիչ 100-300 հազար դոլարի ծախս է պահանջում, նայած մրցակցի: Հիշենք, թե առաջնության վերջնագծում քանի խաղում է կասկածելի արդյունք գրանցվել:

- Բայց չէ՞ որ մրցավարներն էլ այդ խաղերում որոշակի դեր ունեցել են: Որքա՞ն են վճարում մրցավարին անհրաժեշտ արդյունքն ապահովելու համար:

- Ճշգրիտ թվեր չեմ կարող նշել, բայց այդ գումարը տասնյակ անգամներ գերազանցում է մրցավարի հոնորարը (45 հազար ռուբլի), որ նա ստանում է 1 խաղի համար:

- Թերեւս արտասովոր խաղերի ամենապայծառ շարքը պատկանում է «Տորպեդո-Մետալուրգին», որը հրաշքով պահպանեց տեղը պրեմիեր-լիգայում: Խոսակցություններ կան, որ վերջնագծում հաջող ելույթներն ապահովելու համար թիմի հովանավոր «Նորիլսկի նիկելը» մոտ 3 մլն դոլար է ծախսել...

- Շատ լավ եմ հիշում, որ ԲԿՄԱ-ին հաղթելուց եւ մյուս խաղում պարտվելուց հետո «Տորպեդո-Մետալուրգի» գլխավոր մարզչի նորանշանակ պաշտոնակատար Ալեքսանդր Իգնատենկոն մամուլի ասուլիսում հրապարակայնորեն հայտարարեց. «Ես երաշխավորում եմ, որ մենք ոչ մի դեպքում հրաժեշտ չենք տա պրեմիեր-լիգային»: Առաջնության ավարտից 10 տուր առաջ թիմը եզրափակում էր մրցաշարային աղյուսակը: Որտեղի՞ց էր գլխավոր մարզչի նման լավատեսությունը:

- Ի դեպ, նա իր խոստումը կատարեց՝ հաղթելով ավարտական տուրում «Սպարտակին»:

- Պատահական չէր, որ սպարտակցիների երկրպագուները խաղի ընթացքում ամոթանք էին տալիս իրենց սիրելի թիմի ֆուտբոլիստներին: Այդ խաղում սպարտակցիների հանրահայտ ոգու մասին լեգենդը հօդս ցնդեց: Նորընծա չեմպիոն ԲԿՄԱ-ն էլ «Ռուբինի» հետ ավարտական տուրի խաղում իր երկրպագուներին հրաժեշտ չտվեց այնպես, ինչպես նրանք արժանի էին:

- Հիշո՞ւմ եք, թե կազանցիներն ինչպես խփեցին հաղթական 3-րդ գնդակը: Մրցավարն ավելացրեց մեկ, երկու, երեք րոպե: 3-րդ րոպեին միանգամից 5 կազանցիներ ներխուժեցին ԲԿՄԱ-ի տուգանային հրապարակ հյուրերի երկու պաշտպանների ուղեկցությամբ: Կազանցի 6-րդ ֆուտբոլիստը գնդակը դաշտից դուրս հանեց, սակայն մրցավարը չտեսնելու տվեց եւ անկյունային հարված նշանակեց: Անկյունայինի խաղարկումից հետո գնդակն անցնելով դարպասապահի գլխավերեւով, ԲԿՄԱ-ի ֆուտբոլիստներից մեկի շնորհիվ հայտնվեց դարպասում: Չէի՞ք ցանկանա մեկնաբանել այդ դրվագը:

- Անկյունային, ամենայն հավանականությամբ, կար: Չնայած խաղի ժամանակն ավարտվել էր, բայց մրցավարը թույլատրեց այն խաղարկել: Այս դրվագի կապակցությամբ ՖԻՖԱ-ի մրցավարական կոմիտեի հստակ դիրքորոշումը հետեւյալն է. հարկ էր նշանակել անկյունային հարված եւ անմիջապես ազդարարել խաղի ավարտը:

Ոմանք կարծում են, որ եթե Կազանում «Ռուբին»-ԲԿՄԱ խաղը պարզապես ներկայացնում էր, ապա նման սցենարի կազմակերպչին հարկավոր էր պարգեւատրել «Օսկարով»: Սակայն ֆուտբոլից հասկացողների համար ամեն ինչ բացահայտ էր: Եվ պետք չէ այլ փաստարկներ բերել, իբր պատճառը ԲԿՄԱ-ին միավորներ հարկավոր չլինելն էր: Այդ խաղի դերակատարները նույնիսկ շատ էին ոգեւորված: Սա, իհարկե, զգալի է:

- Վերադառնանք մրցավարների հետ կապված աղմկահարույց միջադեպերին: Պրեմիեր-լիգայի նախկին նախագահ Վիտալի Մուտկոն հայտարարել էր, որ եթե մենք մեր մրցավարներին չենք վստահում, ապա հաջորդ տարի, հնարավոր է, վճռորոշ խաղերին հրավիրենք օտարերկրացի չորս հանրահայտ մրցավարների, օրինակ, անկաշառ Կոլինային: Ինչպիսի՞ն է ձեր կարծիքն այս հարցի վերաբերյալ:

- Իրականում մեր լավագույն մրցավարներն արտասահմանցիներից վատ չեն դատում: Նույն Վալենտին Իվանովն օրերս գերազանց վարեց չեմպիոնների լիգայի «Լացիո»-«Չելսի» հանդիպումը: Խնդիրն այլ է: Մրցավարների նորմալ աշխատանքի համար նյութական լավ բազա է ստեղծված: Թվում է, անհրաժեշտ է միայն լավ մարզավիճակում գտնվել, նորմալ վարել հանդիպումները եւ, ի հաշիվ մեծ թվով խաղերի, բավական պատկառելի գումար վաստակել: Բայց մեզ մոտ ամեն ինչ ի չիք է դառնում երկու պատճառով՝ մրցավարների վրա ճնշում է գործադրվում եւ նրանց քանակն անչափ մեծ է: Նրանց մեծամասնության համար խաղ վարելը եկամտի միակ աղբյուրն է: Մրցավարական կոմիտեն պետք է կրճատի մրցավարների թիվը: Չէ՞ որ եթե մրցավարները շատ են, իսկ խաղերի քանակը մեծ չէ, ապա ակամա մրցավարը խաղի մեկնելիս գայթակղվում է իր ականջին շշնջացողների առաջարկած գումարով: Եվ ինչ-որ պահի պատրաստ է ռիսկի դիմել՝ վերցնելով առաջարկվող գումարը:

ՑԱՆՐԱՄԱՐՏ

Չին մարզուհին համաշխարհային 3 ռեկորդ սահմանեց

Վանկուվերում շարունակվում են ծանրամարտի աշխարհի տղամարդկանց եւ կանանց առաջնությունները, որոնք աչքի են ընկնում ռեկորդների առատությամբ: Բացառություն չկազմեց նաեւ մրցումների հերթական օրը: Կանանց մինչեւ 75 կգ քաշային կարգում համաշխարհային ռեկորդները բարձրացրեց չին մարզուհի Շի Խուն Շյանգը: Նա պոկում վարժությունում գերազանցեց աշխարհի ռեկորդը՝ այն հասցնելով 120 կգ-ի: Հրում վարժությունում եւս բարելավվեց աշխարհի բարձրագույն նվաճումը, որը ներկայում հավասար է 153 կգ-ի: Երկամարտում ցույց տված նրա արդյունքն էլ (272,5 կգ) 2,5 կգ-ով գերազանցում էր իր հայրենակցուհի Սուն Ժույփինին պատկանող համաշխարհային ռեկորդը: Ընդհանրապես աշխարհի ընթացիկ առաջնությունում չին մարզուհիներն առանձնանում են բարձր արդյունքներով եւ որպես կանոն մրցակցությունից դուրս են: 75 կգ քաշայինների մրցավեճում էլ նույնն ապացուցեց Շիխուն Շյանգը: Նա 10 կգ-ով գերազանցեց 2-րդ տեղը գրաված մարզուհու՝ եգիպտացի Նալա Ռամադանի արդյունքը:

Բրոնզե մեդալը բաժին ընկավ բուլղարուհի Սլավեյկա Ռուժինսկային (252,5 կգ): Անհաջող հանդես եկավ Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Սվետլանա Պոդոբեդովան, որը երկամարտի 230 կգ արդյունքով գրավեց 14-րդ տեղը:

Տղամարդկանց մրցաշարում մինչեւ 94 կգ քաշային ծանրորդների մրցավեճում հետաքրքրությամբ էր սպասվում ռուսաստանցի օլիմպիական չեմպիոն Ալեքսեյ Պետրովի եւ բուլղարացի Միլեն Դոբրեւի մրցակցությունը: Սակայն ռուս ծանրորդը չարդարացրեց սպասելիքները: Պոկում վարժությունում Պետրովը բուլղարացի ծանրորդի հետ առաջատարների թվում էր: Սակայն հրում վարժությունում նա չկարողացավ իրեն ենթարկել պատվիրված նախնական քաշը եւ 0 ստանալով, դուրս մնաց մեդալների համար մղվող պայքարից: Իսկ ահա բուլղարացի Միլեն Դոբրեւը հաջող ելույթ ունեցավ նաեւ 2-րդ վարժությունում եւ երկամարտի 405 կգ (185+220) արդյունքով արժանացավ աշխարհի չեմպիոնի կոչմանը:

Արծաթե մեդալը նվաճեց թուրք ծանրորդ Հական Յըլմազը, որը երկամարտում ցույց տվեց 400 կգ արդյունք: Նույնպիսի ցուցանիշ ուներ նաեւ մոլդովացի Վադիմ Վակարչուկը, որը մրցակցին արծաթե մեդալը զիջեց անձնական ավելի ծանր քաշի հետեւանքով: Ռուսաստանցի մեկ այլ ծանրորդ՝ Սերգեյ Ժուկովը 390 կգ արդյունքով 5-րդն էր:

Ռոնալդոն բրազիլացիներին փրկեց պարտությունից

Հարավային Ամերիկայի հավաքականներն անցկացրին ֆուտբոլի 2006 թ. աշխարհի առաջնության ընտրական մրցաշարի 4-րդ տուրի հանդիպումները: Աշխարհի հնգակի չեմպիոն բրազիլացիներն Ուրուգվայի հավաքականի հետ սեփական հարկի տակ անցկացրած մրցախաղում միայն խաղավերջում խույս տվեցին պարտությունից: Իր թիմակիցներին փրկեց Ռոնալդոն, որը 87-րդ րոպեին վերականգնեց հավասարակշռությունը (3-3): Խաղասկիզբը բավական խոստումնալից էր դաշտի տերերի համար: Արդեն 29-րդ րոպեին Կակայի եւ Ռոնալդոյի հարվածներից հետո բրազիլացիները խաղը շահում էին 2-0 հաշվով: Սակայն ընդմիջումից հետո Ֆոռլանի խփած 2 գոլերի եւ Սիլվայի սեփական դարպասն անցկացրած գոլի շնորհիվ ուրուգվայցիները հաշվի մեջ առաջ անցան: Բրազիլացիների կորցրած 2 միավորները հնարավորություն տվեցին պարագվայցիներին գլխավորելու ընտրական մրցաշարի աղյուսակը: Պարագվայցիները հյուրընկալվելիս 1-0 հաշվով պարտության մատնեցին Չիլիի ընտրանուն: Անհաջող հանդես եկող կոլումբիացիներն առաջին միավորը վաստակեցին՝ սեփական հարկի տակ ոչ-ոքի (1-1) խաղալով արգենտինացիների հետ: Այդ խաղում հաշիվը 28-րդ րոպեին բացեց արգենտինացի Էռնան Կրեսպոն, ընդմիջումից անմիջապես հետո Խուան Պաբլո Անխելը վերականգնեց հավասարակշռությունը:

Վենեսուելայի հավաքականը 2-1 հաշվով հաղթեց բոլիվիացիներին, իսկ Էկվադոր-Պերու խաղում դարպասները մնացին անառիկ:

Մրցաշարային աղյուսակ

	Խ	Հ	Ո	Պ	Գ	Մ
1. Պարագվայ	4	3	0	1	8-6	9
2. Արգենտինա	4	2	2	0	9-3	8
3. Բրազիլիա	4	2	2	0	7-5	8
4. Ուրուգվայ	4	2	1	1	11-8	7
5. Վենեսուելա	4	2	0	2	3-6	6
6. Պերու	4	1	2	1	6-4	5
7. Էկվադոր	4	1	1	2	3-3	4
8. Չիլի	4	1	1	2	5-6	4
9. Բոլիվիա	4	1	0	3	5-10	3
10. Կոլումբիա	4	0	1	3	2-8	1

Երկրորդ ուղեգիրը ֆրանսիացի թենիսիստուհիներին

Մոսկվայում ավարտվեց թենիսի ֆեդերացիայի գավաթի կիսաեզրափակիչ փուլը: Ինչպես արդեն տեղեկացրել էինք, ԱՄՆ-ի հավաքականը ժամկետից շուտ նվաճել էր եզրափակիչում հանդես գալու իրավունքը: Բելգիացիների հետ ավարտական 5-րդ մրցախաղն էլ ավարտվեց ամերիկացի թենիսիստուհիների հաղթանակով: Զուգախաղում հանրահայտ Մարտինա Նավրատիլովան ընկերակցելով Լայզա Ռեյմոնդի հետ, 6-1, 6-4 հաշվով պարտության մատնեց Կլիյստերս-Մայես զույգին: Այսպիսով, ԱՄՆ-Բելգիա մրցախաղում գրանցվեց 4-1 հաշիվ:

Ռուսաստանի հավաքականին սեփական պատերն էլ չօգնեցին ֆրանսիացի թենիսիստուհիների նկատմամբ հաղթանակ տոնելու համար: Առաջին օրվա մրցավեճից հետո հաշիվը հավասար էր (1-1): Երրորդ մրցախաղում ռուսաստանցի Անաստասիա Միսկինան չկարողացավ առավելության հասնել իր մրցակցի՝ Ամելի Մորեսմոյի նկատմամբ: Ճիշտ է, առաջին խաղափուլը շահեց Միսկինան (7-6), սակայն հաջորդ 2 խաղափուլերում ֆրանսիացի թենիսիստուհին կարողացավ բեկում մտցնել մրցակցությունում եւ շահեց մրցախաղը (6-3, 6-4):

Հաշիվը հավասարեցնելու անհաջող փորձ կատարեց Վերա Զվոնարյովան, որը զիջեց Մերի Պիերսին (4-6, 6-3, 3-6): Այդ պարտությունը, փաստորեն, վճռեց ուղեգրի հարցը հօգուտ ֆրանսուհիների: Եվ թեեւ զուգախաղում հաջողությունն ուղեկցեց Անաստասիա Միսկինա-Նադեժդա Պետրովա զույգին, սակայն այդ արդյունքն այլեւս ոչ մի նշանակություն չուներ:

Այսպիսով, ֆեդերացիայի գավաթը կվիճարկեն ԱՄՆ-ի եւ Ֆրանսիայի հավաքականները:

Ռոման Բերեզովսկին լավագույնն է «Դինամոյում»

Ֆուտբոլի ՀՀ ազգային հավաքականի դարպասապահ Ռոման Բերեզովսկու համար ընթացիկ մրցաշրջանը կարելի է լավագույններից մեկը համարել: Նա վստահ հանդես եկավ հավաքականի կազմում՝ մի շարք հանդիպումներում փրկելով մեր թիմին վերահաս գոլերից: Բերեզովսկին նաեւ իր թիմում՝ Մոսկվայի «Դինամոյում» վստահ անցկացրեց ողջ մրցաշրջանը: Ուստի պատահական չէ, որ նա ճանաչվել է ընթացիկ մրցաշրջանում «Դինամոյի» լավագույն ֆուտբոլիստը: Նման հարցում կազմակերպվել էր թիմի ֆուտբոլասերների շրջանում: Դինամոյական ֆանատների ձայների մեծամասնությամբ լավագույնը Բերեզովսկին է: Նա վաստակել է 315 միավոր: Երկրորդ եւ երրորդ տեղերում թիմի սերբ լեգեոներներ Ռադոսլավ Բատակն ու Յովան Տանասիեւիչն են: Հետաքրքրական է, որ ՌԴ ազգային հավաքականի խաղացող Դմիտրի Բուլիկինը հարցման արդյունքներով վաստակել էր ընդամենը 71 միավոր եւ զբաղեցրել է 6-րդ հորիզոնականը: Ընդհանուր առմամբ հարցաթերթիկներում նշվել է 12 ֆուտբոլիստի ազգանուն:

Ռոման Բերեզովսկին առաջնության վերջնագծում վնասվածք էր ստացել եւ չմասնակցեց ավարտական հանդիպումներին: Ներկայումս նա արդեն ապաքինվել է վնասվածքից եւ շուտով «Դինամոյի» կազմում կսկսի նոր մրցաշրջանի նախապատրաստությունը:

ՈՒԵՖԱ-ն հետաձգել է Թուրքիայում նախատեսված ֆուտբոլային խաղերը

Օրերս Ստամբուլում տեղի ունեցած ահաբեկչության հետեւանքով ՈՒԵՖԱ-ն որոշել է հետաձգել Ստամբուլում նախատեսված ֆուտբոլային առաջիկա հանդիպումները: Այսպես, նոյեմբերի 25-ին չեմպիոնների լիգայի մրցաշարի «Գալաթասարայ»-«Յուվենտուս» հանդիպումը հետաձգվել է 1 շաբաթով եւ կկայանա դեկտեմբերի 2-ին: Բացառված չէ, որ խաղը կայանա չեզոք դաշտում: Նոյեմբերի 27-ին Իզմիրում նշանակված է ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի 1/32 եզրափակչի «Մաքաբի» Հայֆա-«Վալենսիա» Իսպանիա հանդիպումը: Այդ խաղը եւս հետաձգվել է եւ առայժմ նոր ժամկետը հայտնի չէ:

Էջը պատրաստեց ԱՇՈՏ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆԸ

Օրվա հետքերով

Թուրքիան ցնցվեց Ստամբուլի վերջին պայթյուններից

Սկիզբը էջ 1

Ավելացնենք, որ առաջին եւ երկրորդ ահաբեկչության պատասխանատվությունը ստանձնել են «Ալ Ղաիդան» ու «Իսլամական մեծ արեւելքի հետեւորդների ճակատը» եւ երկուսի պատասխանատվությամբ էլ կասկածանքով են վերաբերվում վարչապետ Ռեջեփ Թայիփ Էրդողանի եւ Մեջլիսի նախագահ Բյուլենթ Արընչի գլխավորությամբ Թուրքիայի ղեկավարները:

Վերոհիշյալ երկու ահաբեկչությունների մեկ այլ նմանությունն այն է, որ դրանց հետեւանքով, սպանված թե վիրավոր, տուժել են նպատակակետերի հետ որեւէ առնչություն չունեցող մարդիկ: Ինչ վերաբերում է տարբերություններին, ապա, անկախ ահաբեկչությունը բեռնատարներով իրագործելու հանգամանքից, դրանք սինագոգների տարածքում պայթեցվել էին ահաբեկչության ենթակա օբյեկտների մոտ կանգնած վիճակում: Իսկ երկրորդ ահաբեկչության դեպքում դարձվածել էին ինչպես հյուպատոսարանին, այնպես էլ բանկի շենքին:

Սինագոգների մոտ կատարված պայթյունները վերջինների հետ համեմատելու, առավել եւս դրանք սեպտեմբերի 11-ին նմանեցնելու առումով, կարծում ենք, չափազանց ուռճացված են վարչապետ Էրդողանի հետեւյալ խոսքերը. «Սբ. ռամադանն արյունով ներկողներն իրենց արարքի համար պատասխան են տալու ե՛ւ մեր, ե՛ւ անդրշիրիմյան աշխարհում ալլահի առջեւ: Մեր լրատվամիջոցներն ու քաղաքական գործիչները պարտավոր են պատասխանատվության զգացումով գործել: Մենք եւս սեպտեմբերի 11 ենք ապրել: Ամերիկյան հեռուստատեսությունները, բացի Համաշխարհային առեւտրի կենտրոնի երկվորյակ շենքերից, որեւէ այլ բան՝ կապված միջադեպի հետ, չեն ցուցադրել: Հակառակ դրան, մեր հեռուստատեսությունները՝ սկսած միջադեպի կատարման պահից, ամենայն մանրամասնություններով ցուցադրում են այն, ինչ կապված է ահաբեկչության հետ»:

Թե Էրդողանին ինչն էր դրդել նման ելույթի, դժվար է ասել: Պարզապես նշենք, որ Մեծ Բրիտանիայի հյուպատոսարանը եւ HSBC բանկի շենքը, հիրավի, սկսած ահաբեկչության մասին թուրքական հեռուստատեսությամբ ցուցադրվել են, թերթերը լուսանկարներ են տպագրել: Սակայն նախորդ ահաբեկչությունից տուժած սինագոգներն առայսօր ոչ մի անգամ ոչ հեռուստաէկրանից են ցուցադրվել, ոչ էլ նրանց լուսանկարները տպագրվել թերթերում:

ԱՄԵՐԻԿՅԱՆ ՀՅՈՒՊԱՏՈՍԻ ԳՐԱՌՈՒՄՆԵՐԻՑ

Աշխատանքը Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում

Միացյալ Նահանգները հնարավորությունների երկիր է: Այնտեղ բազմաթիվ լավ վարձատրվող աշխատանքներ կան, որոնք գրավում են դիմորդներին: Իհարկե, սա բավականին ծանրակշիռ հանգամանք է ԱՄՆ մեկնելու համար: Համենայն դեպս, այն օտարերկրացիներին, ովքեր մեկնում են ԱՄՆ աշխատելու, տրվում են նվազ վարձատրվող աշխատանքներ, եւ վերջիններս հաճախ շահագործվում են տաժանակիր աշխատանքային պայմաններում: Միացյալ Նահանգներում անպարկեշտ գործատուները հիմնականում թիրախ են ընտրում ոչ օրինական ճանապարհով ԱՄՆ թափանցածներին, ովքեր ծանոթ չեն ԱՄՆ աշխատանքային օրենսդրությանը: Վերջիններիս մի մասն էլ, քաջածանոթ լինելով իրենց իրավունքներին, խուսափում է դիմել օրինապահ մարմիններին՝ վախենալով վտարումից: Սա նշանակում է, որ նրանք, ովքեր մեկնում են ԱՄՆ ոչ ներգաղթային արտոնագրով եւ օրենքը խախտելով, ապրում եւ աշխատում են այնտեղ, հաճախ ստիպված են լինում աշխատել անտանելի պայմաններում՝ ապագայի հանդեպ ունենալով չնչին հույս:

ԱՄՆ-ը ողջունում է բոլոր նրանց, ովքեր աշխատում են այնտեղ: Սակայն կառավարությունը պարտավոր է կարգավորել ԱՄՆ աշխատելու եկողների քանակը եւ որակավորումը՝ պաշտպանելու համար ԱՄՆ աշխատանքային շուկան: Օտարերկրյա աշխատուժի մեծ հոսքը կհանգեցնի աշխատավարձերի նվազմանը եւ գործազրկության աճին: Ահա թե ինչու ստորեւ բերված աշխատանքային արտոնագրերի դիմումները պահանջում են ԱՄՆ կառավարության հաստատումը: Եթե դուք հետաքրքրված եք Միացյալ Նահանգներում արդյունավետ աշխատանք գտնելով, ի գիտություն ընդունեք ներքոշարադրյալը:

J-1 տեսակի արտոնագիր. «Աշխատանք եւ ճամփորդություն» փոխանակման ծրագիր.

Եթե դուք ուսանող եք, «Աշխատանք եւ ճամփորդություն» ծրագիրը թույլ կտա Ձեզ ամառային արձակուրդներն անցկացնել ԱՄՆ-ում: Սա մի հրաշալի հնարավորություն է կատարելագործելու անգլերենը եւ տեսնել Միացյալ Նահանգները: Որոշ ուսանողներ, օրինակ, ժամանակավորապես կատարում են բնական պաշարների կամ գյուղատնտեսության բնագավառի աշխատանքներ: Եթե դուք հետաքրքրված եք J-1 տեսակի մուտքի արտոնագիր ստանալով, այցելեք փոխանակման ծրագրերով զբաղվող Ձեր համալսարանի համապատասխան բաժին: Հենց որ ստանաք գործատուի ներկայացրած դիմումի հաստատումը, կարող եք դիմել մուտքի արտոնագիր ստանալու համար:

H տեսակի արտոնագիր. «Ժամանակավոր աշխատանք».

H վիզա ստանալու համար գործատու կազմակերպությունը, որը գտնվում է ԱՄՆ-ում, պետք է դիմի ԱՄՆ ներգաղթային ծառայությանը՝ համապատասխան թույլտվություն ստանալու համար: Թույլտվությունը ստանալուց հետո դուք արդեն կարող եք այցելել ԱՄՆ դեսպանատուն եւ դիմել վիզայի համար: Գոյություն ունեն H վիզայի մի քանի տարատեսակներ՝ նախատեսված աշխատանքային տարբեր բնագավառների համար: H1B տեսակի վիզան նախատեսված է մասնագետների համար, որոնք աշխատելու են «մասնագիտացված պաշտոնում»: Այդ թվում են ճարտարապետության, ճարտարագիտության, մաթեմատիկայի, բժշկության, կրթության եւ իրավագիտության բնագավառները: Այս տեսակի վիզայի դիմորդները պետք է ունենան համապատասխան մասնագիտացում տվյալ ասպարեզում աշխատելու համար, ինչպես նաեւ պետք է ապահովեն գործատուի ներգաղթային ծառայությանն ուղղված դիմումում նշված պահանջները: H2 տեսակի վիզան նախատեսված է գյուղատնտեսության ասպարեզի հատուկ աշխատողների կամ նրանց համար, ովքեր ի վիճակի են կատարել այնպիսի աշխատանք, ինչի համար գործատուն չի կարողացել համապատասխան աշխատող գտնել ԱՄՆ-ում: H3 տեսակի վիզան նախատեսված է տվյալ աշխատանքի համար հատուկ վերապատրաստում անցնելու համար: Այս դեպքում հնարավոր է, որ վերապատրաստվողը չշարունակի աշխատանքը վերապատրաստումից հետո:

L տեսակի արտոնագիր. «Աշխատակիցների տեղափոխություններ».

Այս տեսակի վիզան թույլ է տալիս միջազգային կազմակերպություններին իր ղեկավար աշխատակիցներին այլ երկրներից տեղափոխել Միացյալ Նահանգներ: L տեսակի վիզա ստանալու համար նույնպես պահանջվում է, որ գործատուն դիմի ԱՄՆ ներգաղթային ծառայություն՝ թույլտվություն ստանալու համար: Վերոհիշյալ վիզան ստանալու համար դիմորդը պետք է ներկայացնի ԱՄՆ ներգաղթային ծառայության հաստատած թույլտվությունը եւ պետք է լինի այդ կազմակերպության ղեկավար պաշտոնում կամ մի պաշտոնում, որը պահանջում է հատուկ մասնագիտացում եւ դիմորդը զբաղեցրել է տվյալ պաշտոնը նվազագույնը 1 տարի՝ վերջին 3 տարվա ընթացքում:

Եթե դուք ժամանակավոր աշխատանքային վիզաների մասին ավելի մանրամասն տեղեկության կարիք ունեք, խնդրում ենք զանգահարել ՀՀ-ում ամերիկյան դեսպանության հյուպատոսարան 52-16-11 կամ 52-46-61 (ներքին՝ 4665) հեռախոսահամարներով կամ գրել consular@usa.am հասցեով:

ARMENTEL
WE CREATE FUTURE TOGETHER

ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հարգելի բաժանորդներ,

«Արմենտել»-ի Տնօրենների խորհրդի թիվ 06-03/21.10.03 որոշմամբ, 01.01.04թ-ից սկսած, թվային կայանների բաժանորդների համար մեկ րոպե տեղական զանգի դիմաց կգանձվի 8 դրամ **նախնական սակագին**, որը համաձայնեցված եւ սահմանված է թիվ 60 լիցենզիայի Բ հավելվածով (Կառավարության 18.12.1997թ. թիվ 549 որոշում):

Համաձայն նույն որոշման՝

01.01.04 սկսած, հաստատագրված վճարների համակարգը կդադարի գործել որպես այլընտրանքային համակարգ, եւ 2003 թվականի դեկտեմբերի 1-ից կդադարեցվի դրանց գանձումը բաժանորդներից:

01.01.04 սկսած Ինտերնետ ծառայություններից օգտվողների համար տեղական զանգերի մեկ րոպեն կլինի 2 դրամ, որը կկազմի 1 րոպե տեղական խոսակցության սակագնի 1/4-ը: **Արմենտելի այս քաղաքականությունը կաջակցի Հայաստանում Ինտերնետ ծառայություններից օգտվելուն:**

Ծառայության տեսակը	Սակագինը առանց ԱԱՀ, դրամ	ԱԱՀ, դրամ	Սակագինը ԱԱՀ-ով, դրամ
I. Ամսեկան վճարը անալոգ եւ թվային կայանների բաժանորդների համար.			
Բնակչություն	750	150	900
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	2700	540	3240
II. Տեղական զանգերի րոպեավճար.			
Տրամադրվող անվճար րոպեների չափաքանակը Բնակչություն	120 րոպե անվճար խոսակցություն յուրաքանչյուր հեռախոսագծի համար		
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	0 րոպե		
1 րոպե տեղական խոսակցությունների վարձ			
Բնակչություն	6.67	1.33	8
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	8	1.6	9.6
III. Ինտերնետ ցանցից օգտվելու րոպեավարձ			
Բնակչություն	1.67	0.33	2
Գործարար եւ կառավարական բաժանորդ	2.0	0.4	2.4

Հարգելի բաժանորդներ,

Վերոհիշյալ սակագների կիրառումը բացարձակ անհրաժեշտ պայման է «Արմենտել»-ի հետագա արդյունավետ գործունեության համար: **Սոցիալ-տնտեսական պայմաններից ելնելով՝ «Արմենտել»-ը հետաձգել է րոպեավճարի կիրառումը, որի արդյունքում ընկերությունը վերջին հինգ տարիների ընթացքում 40 մլն ԱՄՆ դոլարի կորուստ է կրել (որից 10 մլն ԱՄՆ դոլարը՝ վճարվելիք հարկեր):**

Րոպեավճարի կիրառման հետաձգումը լրջորեն սահմանափակել է «Արմենտել»-ի ներդրումները շարունակելու եւ մեր երկրի հեռահաղորդակցությունը զարգացնելու հնարավորությունները, ինչը մեր «Արմենտել»-ի առաքելությունն է:

Արմենիա Տելեֆոն Կոմպանի

For Your Internal News of Armenia Log on to
www.azg.am
In Armenian, Russian, English and Turkish

ՀՀ Կենտրոնական բանկը 21.11.2003 թ. ժ. 9:00-ից սահմանում է արտարժույթի հետեւյալ հաշվարկային փոխարժեքները ու գնման եւ վաճառքի հետեւյալ գները

ISO-ի կոդը	Միավոր	Արտարժույթ	Հաշվարկային փոխարժեք	Գնում	Վաճառք
USD	1	ԱՄՆ դոլար	565.04	559.40	570.70
EUR	1	եվրո	672.91	668.90	676.90
RUR	1	ռուս. ռուբլի	18.96	17.80	20.10

Կորել է

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի պետական գրանցման թիվ 9 վկայականը, գրանցված ՀՀ արդարադատության նախարարի 1999 թ. մայիսի 25-ի թիվ 828 հրամանով:

Գովազդի համար զանգահարել՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բաղրամյան 70ա Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69150. Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրված է տպագրության՝ 21. 11. 2003 Գինը՝ 100 դրամ